

שמע ישראל

CREDO

AV

OSMUND AUKLAND

TORARIN BOOKS 2020.02.09

שמע ישראל

CREDO

AV

OSMUND AUKLAND

TORARIN BOOKS

© Osmund Aukland 2012

CREDO

ISBN: 978-82-7525-001-6

TORARIN BOOKS

Aukland

N 3528 Hedalen, Norway

INNHold

INNLEDNING

CREDO

HØR, ISRAEL: JHVH ELOHEINU, JHVH ER ÉN

BIBELEN ER JHVHS ORD

JHVH ÅPENBARTE SIN KJÆRLIGHET OG FRELSE

JESHUA ER ISRAELS MESSIAS

DE TI BUD

KOSTHOLD

JHVHS HØYTIDER

JØDISKE FESTDAGER SOM IKKE ER NEVNT I TANAKH

KRISTNE HØYTIDER, IKKE NEVNT I BIBELEN

HEDENSKE HØYTIDER

ROM OG JERUSALEM. KIRKENS ANTISEMITTISME

TROENS HEBRAISKE RØTTER

GJENREISINGEN AV LANDET ISRAEL

KIRKEN HAR IKKE ERSTATTET ISRAEL

ISRAEL OG JUDA

LITTERATUR

INNLEDNING

Når du leser i Bibelen vil du se at det er ganske stor forskjell på det som er skrevet der og det som kirkesamfunnene lærer i dag. Mange har sett dette og har forsøkt å bøte på det. Reformatorer som Zwingli, Luther og Calvin søkte å gjenopprette den tro som Jeshua (Jesus) og hans disipler hadde forkynt. Deres verk er blant de mest kjente fotspor i en vandring der mange, både før og etter dem har gått. Men ennå har vi ikke nådd frem til det. Dette kan virke underlig for den som ikke selv har fordypet seg i emnet. Det skulle da være enkelt å lese Bibelen og følge det som står der. Men vi er ofte så bundet i våre innarbeidede vaner og vår oppdragelse at endringer er vanskelige å få til.

Boken her tar sikte på å bringe oss tilbake til troens hebraiske røtter, til Jeshuas tro. Den er ikke ment å dekke alle sider ved vår tro, men gir forfatterens begrunnelse for relevante emner ut fra Bibelen.

Jeshua lærte oss å be:

“Komme ditt rike, skjæ din vilje, som i himmelen, så og på jorden.”

Bønnen er rettet til vår Skaper, JHVH. Vi tror at hans vilje er å finne i Bibelen. For å kjenne hans vilje og selv å

gjøre den, må vi derfor lese Bibelen og se hva den sier om JHVHs vilje for våre liv, hans lov, hans Torah.

CREDO

Jeg tror

1. At det er én Gud:
“Hør, Israel: JHVH Eloheinu, JHVH er Én”
2. At Bibelen er JHVHs ord, og består av både det gamle og det nye testamentet.
3. At JHVH åpenbarte sin kjærlighet og frelse gjennom Jeshua.
4. At Jeshua er Israels Messias, som var lovt for Israel og for hele verden.
5. At de ti bud i 2M 20,forordningene for kosthold i 3M 11 og for sabbaten og høytidene i 3M 23 er gitt av JHVH og at vi skal holde dem også i vår tid.
6. På gjenreisningen av landet Israel og på samlingen av de tolv stammene i Israel til deres fedrearv der messias Jeshua skal herske over alle nasjoner.
7. At Kirken ikke har erstattet Israel, men at både Israel og hedningefolkene sammen har del i JHVHs store plan og formål.

HØR, ISRAEL:

JHVH ELOHEINU, JHVH ER ÉN

Da Moses hadde ledet Israel gjennom ørkenen i 40 år fikk han beskjed om at han skulle dø og ikke komme inn i landet som JHVH hadde lovt Abrahams, Isaks og Jakobs etterkommere. Da var det viktig for Moses å sikre seg at Israels folk visste hva de skulle tro på, hva JHVH hadde befalt sitt folk. For Israels folk skulle bringe budskapet ut til hele verden. Da talte Moses til folket, og han sa:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד

Shma Israel, JHVH Eloheinu, JHVH Echad

(5M 6:4).

Dette har Israels folk gjentatt som en trosbekjennelse og en lovprisning i tusener av år.

"Shma" betyr "Hør" eller "Gi akt på" eller "Ta vare på".
"Eloheinu" betyr "Vår Elohim", og det betyr "Vår Gud".
"Echad" betyr "Én".

Så oversettelsen til norsk kan bli:

Hør Israel: JHVH, er vår Gud. JHVH og ingen annen.

Eller:

Ta vare på (dette utsagnet) Israel: JHVH vår Gud, er Én.

Eller:

Lytt Israel: JHVH vår Gud, er den eneste Virkelighet.

Denne siste formuleringen er basert på at JHVH betyr
Den som Er.

Det innebærer at det finnes ingen eksistens uten i JHVH.

Dette skal vi komme tilbake til.

Navnet JHVH kalles ofte *Tetragrammet*.

Det betyr "Firebokstavsordet".

יהוה

Det er navnet til Gud.

Og dette er det *eneste* navnet til Gud.

Det er mange guder blant folkeslagene.

Men bare Én er virkelig, og det er JHVH.

Ordet Gud er ikke et navn.

Det er en tittel, som snekker eller ingeniør eller lærer.

I våre vanlige norske bibeloversettelser er dette navnet byttet ut med "Herren".

Herren er heller ikke noe navn, men det er en tittel, akkurat som Gud.

På engelsk er det the Lord, på italiensk il Signore osv.

Hvorfor har navnet over alle navn blitt byttet ut med "Herren"?

Det er mange teorier om det.

Men det er tydelig fra Bibelen at JHVH ville at alle skulle kjenne navnet hans.

Han ville at hans folk skulle bruke navnet JHVH.

Han ville at alle folkeslag skulle lære at JHVH og bare JHVH er Gud.

Noen mener det er galt å uttale navnet JHVH

Da jødene var i fangenskap i Babylon i 70 år fikk de med seg en del forestillinger og tanker som ikke er i samsvar med det som Bibelen lærer.

En slik forestilling var at navnet JHVH er så hellig at det ikke må nevnes.

Ja, det ble dødsstraff for folket å si navnet høyt.

Og så begynte folket å kalle Gud "Adonai", som betyr "Herren".

Eller de sa "Ha Shem", som betyr "Navnet".

Det er forskjellige meninger om hvordan navnet skal skrives og uttales.

Fordi verdens nasjoner har forskjellige språk og forskjellige måter å uttale bokstavene på har

Tetragrammet senere blitt skrevet JHVH på norsk, YHWH på engelsk osv.

Noen har trodd at det var fire konsonanter, og at en måtte sette inn vokaler.

Da kom mange til å tro at det var Je-Ho-VaH.

Andre mener at det er fire vokaler, IAUE.

De ti bud var skrevet med paleo hebraiske bokstaver der navnet JHVH kan tydes slik.

For å unngå å uttale navnet kaller noen ham "Yod-He-Wav-He". For dette er de hebraiske navnene på de fire bokstavene. Det ville blitt som om vi hadde kalt ham "Jod-Hå-Ve-Hå".

Mest akseptert i dag er **Jahve** på norsk og **Yahweh** på engelsk.

Moses sa:

"Hør Israel! JHVH Eloheinu, JHVH er Én. Og du skal elske JHVH din Elohim av alt ditt hjerte og av all din sjel og av all din makt. Og disse ord som jeg byder deg i dag, skal du gjemme i ditt hjerte. Og du skal innprente dine barn dem, og du skal tale om dem når du sitter i ditt hus, og når du går på veien, og når du legger deg, og når du står opp.

Og du skal binde dem som et tegn på din hånd, og de skal være som en minneseddel på din panne. Og du skal skrive dem på dørstolpene i ditt hus og på dine porter.

For et hellig folk er du for JHVH din Elohim. Deg har JHVH utvalgt av alle de folk som er på jorden, til å være hans eiendomsfolk.”(5M 6:4-9 og 7:6)

JHVH er Én og hans folk er Étt

JHVH har ikke ønsket at hans folk skal deles opp i mange religioner og menigheter.

Når JHVH sender Israel ut blant alle folkeslag skal disse komme med i hans folk.

De skal bli del av hans folk Israel.

Og de lover som JHVH ga Israel er de lover som alle verdens folkeslag skal lyde.

JHVHs lov kalles Torah

Og når JHVHs rike kommer, sier Bibelen, skal Torah gå ut fra Zion, og JHVHs ord fra Jerusalem. Og JHVH skal dømme mellom hedningefolkene og skifte rett for alle folkeslag. Og de skal smi sine sverd om til hakker, og sine spyd til vingårdskniver. Et folk skal ikke løfte sverd mot et annet, og de skal ikke mer lære å føre krig. (Jes 2:2-4).

Da Moses ble kalt av JHVH var han 80 år gammel og gjette sauene til svigerfaren sin i ørkenen. Han fikk se en tornebusk som sto i brann, men ilden brente ikke opp busken.

Og ut av busken kom en stemme som ropte til ham.
Moses kom bort til busken og fikk beskjed om å ta skoene av seg, for stedet der han sto var hellig grunn.
Moses fikk ordre om å gå til Egypt og fri Israels folk ut av slaveriet under Egypterne og føre dem ut av Egypt til det landet som JHVH hadde lovt deres forfedre Abraham og Isak og Jakob. Eretz Israel, landet Israel, skulle være deres eiendom til evig tid.

Da spurte Moses:

Når jeg kommer til Israels folk og sier til dem: Deres fedres Gud har sendt meg til dere, og de så spør meg: Hva er hans navn? Hva skal jeg da svare dem?

Og Gud sa til Moses:

אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה

Ehiyeh Asher Ehiyeh, Jeg Er Den Jeg Er.

Og han sa:

Dette skal du si til Israels folk:

אֶהְיֶה (Jeg Er) har sendt meg til dere. JHVH, deres fedres Elohim, Abrahams, Isaks og Jakobs Elohim har sendt meg til dere. Dette (JHVH) er mitt navn til evig tid, *og dette skal dere kalle meg fra slekt til slekt.* (2M 3:13-15).

Navnet JHVH var kjent fra skapelsesberetningen i Bibelens første kapitler.

Det er det navnet som alle forfedrene våre har påkalt. Overalt der de hadde bygget sine altere for å tilbe

hadde de påkalt JHVHs navn.

Og JHVH har sagt at

Mitt folk skal lære å kjenne mitt navn. (Jes 52:6)

Takk JHVH.

Påkall hans navn.

Kunngjør hans gjerninger blant folkene.

Forkynn at hans navn er opphøyet. (Jes 12:4)

Hver den som påkaller JHVHs navn skal bli frelst. (Joel 3:5 og Apg. 2:21)

Jeg er JHVH, det er mitt navn. (Jes 42:8)

Vår gjeløser – Hans navn er JHVH. (Jes 47:4)

I det gamle testamentet, Tanakh, forekommer navnet JHVH 6823 ganger. Men det er systematisk byttet ut med "Herren". Tilsvarende er det byttet ut i det nye testamentet.

Hva vi tror om JHVH:

En del av budskapet i "Shma" er altså monoteisme, at det ikke finnes mer enn én gud.

De fleste religioner har polyteisme, altså flere guder.

Jødedommen og islam er monoteistiske.

Kristendommen betraktes av jødedommen og islam som polyteistisk på grunn av treenighetslæren.

Gudsbildet vårt

Hva en tror om Gud, vil også omfatte ens "virkelighetsbillede", hva en tror om alt mellom himmel og jord, deriblant naturvitenskapen. Det er ganske alminnelig at folk har to virkelighetsbilder, et for religionen sin, og et for naturvitenskapen. Det er vanlig å anta at de to hjernehalvdelenes våre oppfatter virkeligheten forskjellig, den venstre analytisk og den høyre intuitivt og symbolsk. I mellom disse to ligger "corpus callosum", et nervevev som forbinder de to hjernehalvdelenes og samkjører dem. Naturvitenskapen kan da formodes å ligge innenfor venstre hjernehalvdels område, og religionen innen høyre hjernehalvdels område. Og så blir det corpus callosums oppgave å samkjøre de to.

Symboler og arketyper

Dette kan ha noe ved seg, ved at religionen ofte må oppfattes gjennom symboler og det psykologien kaller "arketyper", mens naturvitenskapen opererer innen matematikkens lover og ved logikk og språk. Det kan virke som mange som har anlegg for matematikk og logikk har problemer med religionens verden og avviser den som vås.

Så ser man også at en del religiøse mennesker ser på naturvitenskapen som en fiende og som materialisme. Men all virkelighet er i JHVH, og om vi ikke alltid får det

hele til å gå i hop, så er det likevel en og samme virkelighet. Begrensningene er våre. Virkeligheten er én, altså JHVH.

Våre idealer

Et troende menneskes gudsbilde er bestemmende for hva det blir av det mennesket. Et menneskes gud er dets høyeste ideal. Dersom guden er uberegnelig, krigersk, hevnjerrig, oppfarende og selvopptatt, så vil gudens tilbedere bli på samme vis. Hvis derimot et menneskes gud er god, omsorgsfull, tilgivende, fredsommelig og en god Far, så vil denne gudens tilbedere strebe etter å bli lik dette idealet. Dersom jeg skulle være en bedre far enn Gud, da er det noe i veien med gudsbildet mitt.

Vi kan se hvordan store religiøse bevegelser ned gjennom historien, også i våre dager, har utrustet seg med et bilde av Gud som er direkte kriminelt. Å tillegge JHVH slike egenskaper er en større blasfemi enn å lage et bilde av stein eller gull eller tre og falle ned og tilbe det.

Om avgudsbilder:

På fjellet i Sinai ørkenen mottok Moses lovens to tavler med de ti bud.

Når vi siterer de ti bud pleier vi ofte å utelate den første setningen, den som viser hvem Lovgiveren er. Den

setningen er avgjørende for lovens autoritet. **Jeg er JHVH din Elohim...**

Vi merker oss billedsforbudet i budet:

Du skal ikke gjøre deg noe utskåret billede eller noen avbildning av det som er oppe i himmelen, eller av det som er nede på jorden, eller av det som er i vannet nedenfor jorden. Du skal ikke tilbede dem og ikke tjene dem.

Det er her antagelig pekt på gudebilder av tre, stein og metaller og på malerier som skal forestille en gud. Dette gjaldt selvsagt også bilder av JHVH. Problemet med et bilde av guder ligger i avguderiet. Problemet med bilder av JHVH er at de gir mennesker en følelse av å skape sin skaper. Dette er selvsagt på det mest primitive planet, der det grenser til avguderi. Et mer avansert, men derfor mer aktuelt resultat er at det begrenser tilbederens visjon av JHVH, ja det kan til og med hende at han tror bildet har magisk kraft eller gudommelighet. Dette har nok vært tilfelle i mange kristne kirker og katedraler, og i de mange hjem der ikoner og bilder av Jesus, av Maria og av helgener har vært brukt i tilbedelsen. Innen jødedommen og innen hovedparten av islam er slike bilder utenkelige, og det må de også være hos oss.

Men hva med våre mentale bilder, våre egne forestillinger av hvem JHVH er, og hva JHVH er?

Er de begrensende? Eller er de åpne for det uendelige og ufattelige som ligger hinsides all menneskelig begripelse? Vårt "Gudsbilde" bør omfatte en

erkjennelse av vår begrensning overfor JHVHs uendelighet i visdom, i tid og i rom. Her er et par sitater som peker på dette.

Det første er kong Salomos bønn etter at han har bygd et tempel for JHVH:

”Men bor da Elohim virkelig på jorden?
Se himmelen og himlenes himler rommer deg ikke.
Hvor meget mindre dette hus som jeg har bygget!”
(1 Kong 8:27)

Her ser vi JHVHs uendelighet og ufattelighet. Heller enn at vi skulle spørre hvor i kosmos JHVH er, kunne vi spørre hvor i JHVH kosmos er. Intet eksisterer uten i JHVH, for JHVH er altets eksistens. Selv djevlene lever utelukkende i JHVH fra sekund til sekund. JHVH har ingen konkurrenter. Satan selv er en av JHVHs sønner. (Job 1:6)

Det andre er Paulus` ord til Grekerne på Areopagos:

”For at de (menneskene) kunne lete etter Gud, om de kunne føle og finne ham.
Enda han ikke er langt borte fra noen eneste av oss.
For det er i ham vi lever og rører oss og er til.”
(Apg 17:27-28)

Her ser vi JHVHs nærhet hos oss. Han kjenner hver celle i kroppen vår. Han kjenner alle våre tanker. Han kjenner våre behov og våre bønner før vi ber dem.

Best vises dette i Sal 139:

”JHVH, du ransaker meg og kjenner meg.
Enten jeg sitter, eller jeg står op, da vet du det.
Du forstår min tanke langt borte fra.

Min sti og mitt leie gransker du ut, og du kjenner fullt ut
alle mine veier.
For det er ikke et ord på min tunge uten at du, JHVH, vet
det alt sammen.
Bakfra og forfra omgir du meg, og du legger din hånd på
meg.
Å forstå dette er meg for underlig, det er for høyt, jeg
makter det ikke.

Hvor skal jeg gå fra din Ånd, og hvor skal jeg fly fra ditt
åsyn?
Farer jeg op til himmelen så er du der.
Og vil jeg rede mitt leie i dødsriket, se, da er du der.

Tar jeg morgenrødens vinger på,
og vil jeg bo ved havets ytterste grense,
så fører også der din hånd meg,
og din høyre hånd holder meg fast.

Og sier jeg: La mørket skjule meg, og lyset omkring meg
bli natt,
så gjør heller ikke mørket det for mørkt for deg,
og natten lyser som dagen.
Mørket er som lyset.

For du har skapt mine nyrer, du virket meg i min mors liv.
Jeg priser deg fordi jeg er virket på forferdelig underfull vis.
Underfulle er dine gjerninger, og min sjel kjenner det inderlig vel.
Mine ben var ikke skjult for deg da jeg blev virket i lønndom,
da jeg blev vidunderlig virket i jordens dyp.

Da jeg bare var foster, så dine øyne meg.
Og i din bok blev de alle oppskrevet de dager som blev fastsatt,
da ikke en av dem var kommet.
Hvor vektige dine tanker er for meg, Elohim.
Hvor store deres summer!
Vil jeg telle dem, så er de flere enn sand.
Jeg våkner op, og jeg er ennå hos deg.

Ransak meg, Elohim, og kjenn mitt hjerte!
Prøv meg og kjenn mine mangfoldige tanker.
Se om jeg er på fortapelsens vei.
Og led meg på evighetens vei! ”

Vår Far:

JHVH er vår Far. I den jødiske bønneboken står en bønn som heter ”Avinu”. Det betyr ”Fader vår”. Da disiplene ba Jeshua om å lære dem å be, sa han: (Mat 6:9-13)

Så skal dere be:

Fader vår,

Du som er i himmelen!

Helliget vorde ditt navn.

Komme ditt rike.

Skje din vilje, som i himmelen, så og på jorden.

Gi oss i dag vårt daglige brød.

Og forlat oss vår skyld, som vi og forlater våre skyldnere.

Og led oss ikke inn i fristelse.

Men fri oss fra det onde.

For riket er ditt, og makten og æren i evighet.

Amen.

Jeshua sier her:

At JHVH er vår Far, og det er til JHVH vi skal rette våre
bønner, slik Jeshua selv gjorde.

At vår Far er i himmelen, og at JHVHs rike er innen i oss.
(Luk 17:21)

At navnet JHVH skal aktes hellig.

At JHVHs rike skal komme hit på jorden.

At JHVHs vilje skal skje i hans rike. Torah er JHVHs vilje.

At det er fra JHVH vi får det vi trenger fra dag til dag, for
å leve og virke.

At JHVH forlater våre synder og at vi må tilgi hverandre.

At vi skal be om at vi ikke må prøves utover det vi kan
tåle.

At JHVH kan og vil fri oss fra det som er ondt.

At det er JHVH, og JHVH alene, som har styringsmakten, kraften og all ære.

At dette er sant og visst.

Gjennom alt dette ser vi at JHVH, som vår Far har omsorg for oss, og at vår enkle bønn til ham er som barnas forventninger til sine foreldres omsorg for dem.

Jeshua fortalte en lignelse for å få oss til å innse hvor nært og trygt et forhold vi skal ha til JHVH som vår Far (Luk 15:1-24):

Jeshua sa:

”En mann hadde to sønner, og den yngste av dem sa til faren sin:

Far, gi meg den del av boet som faller på meg! Og han skiftet sin eiendom imellom dem. Og ikke mange dager deretter samlet den yngste sønnen alt sitt og dro til et land langt borte, og der ødet han sin eiendom i et ryggesløst levnet.

Men da han hadde satt alt over styr, ble det en svær hunger i landet, og han begynte å lide nød. Da gikk han bort og holdt seg til en av borgerne der i landet, og han sendte ham ut på markene sine for å gjete svin.

Og hans lengsel var å fylle magen sin med de skolmene som svinene åt, og ingen ga ham noe.

Men da kom han til seg selv og sa:

”Hvor mange leiefolk hos min far har fullt op av brød, men jeg setter livet til her av sult! Jeg vil stå opp og gå

til min far og si til ham: Far! jeg har syndet mot himmelen og for deg. Jeg er ikke verdig lenger til å kalles din sønn. La meg få være som en av dine leiefolk!" Og han sto opp og kom til sin far.

Men da han ennå var langt borte, så hans far ham, og han syntes inderlig synd på ham. Og han løp til og falt om halsen på ham og kysset ham. Men sønnen sa til ham:

"Far, jeg har syndet mot himmelen og for deg, og jeg er ikke verdig lenger til å kalles din sønn."

Men faren sa til tjenerne sine:

"Ta frem den beste kledningen og ha den på ham, og gi ham en ring på hånden og sko på føttene, og hent gjøkalven og slakt den, og la oss ete og være glade!

For denne min sønn var død og er blitt levende igjen, han var tapt og er funnet."

Og de begynte å være glade."

Sønnen her er du og jeg. Kanskje har vi forvillet oss bort fra JHVH og vært på ville veier. Så kommer vi til oss selv og ønsker å komme tilbake til vårt tillitsforhold til JHVH. Når vi kommer, finner vi at han venter på oss.

Her er ikke noen spørsmål eller bebreidelser. JHVH ser vår situasjon og er gladere i oss enn noen far blant oss kan være i ungen sin. Grinda går opp, fillene kommer av, og en festkledning kommer på. Velkommen hjem, ungen min! Nå blir det fest.

Men Jeshua forteller om en annen sønn som aldri har gjort noe galt. Han har vært hjemme og arbeidet trofast på gården. Nå ser han denne dumme broren, som har rotet bort all arven, få en mottakelse og oppmerksomhet som han selv syntes han fortjener mer enn broren.

”Men den eldste sønnen hans var ute på marken, og da han gikk hjemover og kom nær til huset, hørte han spill og dans. Og han kalte en av tjenerne til seg og spurte hva dette var. Han sa til ham: Broren din er kommet, og faren din lot slakte gjøkalven, fordi han fikk ham frisk tilbake. Da ble han sint og ville ikke gå inn. Faren hans gikk da ut og talte vennlig til ham.

Men han svarte og sa til faren sin: ”Se! I så mange år har jeg tjent deg, og aldri har jeg gjort imot ditt bud. Og meg har du aldri gitt et kje for at jeg kunne være glad med vennene mine. Men da denne sønnen din kom, han som har ett opp din eiendom sammen med horer, da slaktet du gjøkalven for ham!”

Men han sa til ham:

”Gutten min! Du er alltid hos meg, og alt mitt er ditt. Men vi burde fryde og glede oss fordi din bror var død og er blitt levende. Han var tapt og er funnet.”

Her er noen ord til formaning for dem som føler at de er JHVHs beste barn. Stoltheten ligger på lur, og misunnelsen over at barnekåret er åpent for synderen. Farens formaning inneholder irettesettelse. Men den

inneholder mer anerkjennelse og ros, og de går inn til velkomstfesten for den hjemvendte sønnen. Denne beskrivelsen av JHVH som far er mer verd enn all teologi. Vi er søsken og vi har JHVH som far.

Hvem er Guds barn?

Om Adam og Eva og syndefallet leser vi i Bibelens første kapitler (1M 3).

Men i stamtavlen til Jeshua (Luk 3:38) ser vi at det står
"sønn av Adam, JHVHs sønn."

Et JHVHs barn er du når du stammer fra JHVH.

En gang da Jeshua lærte folket i Judea kom noen til ham med små barn (Mat 19:13-15):

"Da bar de små barn til ham, for at han skulle legge sine hender på dem og be.

Disiplene truet dem. Men Jeshua sa:

"La de små barna være, og hindre dem ikke fra å komme til meg!

For himlenes rike hører slike til."

Og han la sine hender på dem og dro derfra."

Dette var ikke små kristne barn som ble båret frem til døpefonten. Kristendommen eksisterte ikke den gang. Det var jødiske småbarn, og de skulle ikke døpes. De var

JHVHs barn allerede sa Jeshua. Og Jeshua la hendene på dem og tok dem imot.

BIBELEN ER JHVHS ORD.

Jeg tror at Bibelen er JHVHs ord, og består av både det gamle og det nye testamentet.

Før var det mange kristne som ikke hadde med seg en bibel når de gikk på møte. I stedet hadde de "testamentet" sitt med seg. Den inneholdt det nye testamentet (NT) og Salmenes bok. De betraktet dette som den kristne bibel.

Det gamle testamentet så de på som jødernes bibel, og mente at den mer eller mindre var gått ut på dato. Ordet "testamente" betyr jo egentlig "vitnesbyrd" men er brukt i juridisk sammenheng om et skriv der man forteller hvem som skal arve det man har når man dør. I kristen sammenheng er det blitt ensbetydende med "pakt". Det gamle testamentet (GT) blir regnet som "den gamle pakt", og det nye testamentet (NT) blir regnet som "den nye pakt". En pakt er en avtale mellom to eller flere parter, der de forplikter seg gjensidig.

For mange kristne er grunntanken at jødene levde "i trældom under loven" og trodde at de kunne bli frelst ved egne gjerninger, mens de kristne var "fri fra loven" fordi Jesus ved sin død på korset og sin oppstandelse hadde frelst oss fra "lovgjerninger" og at vi er frelst av nåde, ved vår tro på Jesus. Videre blir det da hevdet at "den gamle pakt" var bortfalt, og de evige profetier og løfter som JHVH hadde gitt i sin pakt med Israel har han nå forkastet.

Nå er det den kristne kirke som er Guds Israel. Mange omtaler JHVH som det Gamle Testamentets Gud til forskjell fra det Nye Testamentets Gud, en primitiv gammeltestamentlig Gud i kontrast til en ny gudsåpenbaring i Jesus Kristus. Men var dette Jeshuas tro? Forkastet Jeshua Tanakh, Loven, Profetene og Skriftene? Er det blitt forskjell på det å tro på Jesus og det å ha Jeshuas tro?

Hva det Gamle Testamentet forteller om JHVHs løfter og profetiene:

Loven er Torah. Som vi har sett skal Torah gå ut fra Zion og JHVHs ord fra Jerusalem til alle verdens nasjoner og folkeslag. Det skal skje når Messias kommer og JHVHs rike etableres over hele jorden. (Jes 2:1-4). Det gamle testamentet forteller om den nye pakt. (Jer 31:31-37) Den nye pakt skal JHVH opprette med Israels hus og med Judas hus når JHVHs rike kommer.

Hvem er Israels hus, og hvem er Judas hus? Hvorfor omtales disse hver for seg? Er ikke Israels hus og Judas hus jødene? Israels folk besto av 12 stammer og en prestestamme. Disse var etterkommerne av patriarken Jakob. Han fikk navnet Israel. Etter kong Salomos død brøt ti av stammene ut, samt en del av prestestammen, Levi. Disse ti stammene eide den nordlige del av landet. De ble kalt Israels hus og deres land ble Nordriket.

Den søndre delen av landet ble kalt Judea, og folket der ble kalt Judas hus, selv om de også huset Simeons stamme og størsteparten av prestestammen holdt til der.

Israels hus er altså de ti stammene som bodde i Nordriket og som brøt med Juda etter at kong Salomo døde. De fleste av disse ble bortført av Assyrerne og forsvant ut blant hedningene. Der ble de assimilert og mistet sin tro.

Men JHVH har lovt at han i "endetiden" skal samle dem sammen fra alle kanter av jorden, og da skal de forenes med Judas hus og bli til ett folk igjen.

Judas hus er det vi i dag kaller jødefolket. De ble bortført av Babylonerne senere. Men de fleste av dem kom tilbake til landet sitt etter 70 år i eksil. Jødefolket har beholdt sin tro og sin identitet. Jeshua var av Juda stamme, nedstammet fra kong David. I år 70 raserte Romerne tempelet i Jerusalem. Senere fordrev de jødene fra deres hjemland. De har blitt spredt over hele verden, blant alle folkeslag, men de mistet aldri sin identitet. Nå samles de igjen i Eretz Israel, og vi ser dette som en oppfyllelse av profetiene og som et varsel om at Messiasriket kommer. Da vil også de ti stammene komme hjem. Folk som ikke har hatt anelse om at de nedstammer fra tistammefolket vil kjenne kallet til sine fedres tro (Jer 3:11-14). Dertil har JHVH lovet at folk av alle nasjoner og raser da skal kunne komme inn som del av Israel når de ønsker det. (Jes 56:3-8)

Om Jeshua og Torah:

I den nye pakten skal JHVH gi sin Torah i våre sinn og skrive den i våre hjerter. Jeshua fortalte oss at ikke en tøddel av Torah skal forgå. Og han levde hele sitt liv i pakt med Torah. Hans eneste bibel var det vi kaller det gamle testamentet (GT).

Det kaller jødene for Tanakh. Ordet "Tanakh" er et akronym, en kortform, for Torah, Neviim, Ketuvim. Det betyr Loven, Profetene og Skriftene, og vi kjenner dette uttrykket igjen fra de mange diskusjonene Jeshua hadde med fariseere og skriftlærde. Jeshua sa: "Det er derfor dere farer vill, fordi dere ikke kjenner Tanakh."

Fariseerne hadde på Jeshuas tid laget seg mange regler som ikke står i Tanakh, og de lot ofte dette mylderet av regler gå foran Torah.

Paulus skrev en gang til sin unge disippel Timoteus:

"Da du fra barndommen av kjenner de hellige skrifter, som kan gjøre deg vis til frelse ved troen på Jeshua Messias. Den hele skrift er innblåst av JHVH og nyttig til lærdom, til overbevisning, til rettledning, til opptuktelse i rettferdighet." (2 Tim 3:15-16).

Da Timoteus var barn fantes det ikke noe "Nye Testamente", og heller ikke da Paulus skrev dette. Heller ikke fantes det noen kristen kirke.

Så den Hellige Skrift som Paulus anbefalte, og som Timoteus kjente helt fra han var barn, er det gamle testamentet, Tanakh. Så vi ser at Tanakh gjør oss vise til frelse, dersom vi leser Tanakh, tror på den og praktiserer det som står der, JHVHs Torah.

Overalt i det nye testamentet siteres det fra Tanakh. Jeshua beviste sine standpunkter og all sin lære på det som står skrevet i Tanakh, Loven, Profetene og Skriftene.

Og det samme gjorde disiplene hans, apostlene Jeshua hadde opplært og gitt kallet og oppdraget. Det samme ser vi at Paulus gjorde. Dersom noe ikke stemte med Tanakh var det ugyldig.

Det nye testamentet, slik vi kjenner det, ble skrevet på Gresk. Det ble ikke skrevet ned på det språket Jeshua og hans disipler snakket. Det ble ikke skrevet ned på hebraisk, språket som Tanakh er skrevet i. Der det nye testamentet har sitater fra det gamle testamentet er de hentet fra en gresk oversettelse av Tanakh. Den er kalt "Septuaginta" oversettelsen.

Om hellenismen:

Omkring 334 år før vår tidsregning gikk Aleksander den Store fra Makedonia til krig og underla seg store landområder, helt til India. Han påtvang de slagne nasjonene gresk, hellenistisk, livsstil. Det kunne ikke jødene finne seg i, for da måtte de bryte med Torah.

Mange jøder ble torturert og drept fordi de ikke sviktet Torah. Judas Makkabeeren og hans familie gikk til strid og vant tilbake friheten for Israel. Det er til minne om dette at jødene feirer Hanukka festen.

Men blant jødene var det landssvikere som tilpasset seg hellenismen og lot seg blende av gresk filosofi og levemåte. Disse dannet en slags overklasse på Jeshuas tid, og hellenismen fikk særlig stor innflytelse over diasporajødene, de som ikke bodde i Israel.

Mange av dem skeiet ut fra Torah og ble lik sine herskere under Romerriket.

Jeshuas holdning til hellenismen:

Jeshua og hans disipler var fast forankret i trofastheten til JHVH og til Tanakh. Men da Jeshuas budskap gikk ut til hedningene fant nok mange av diasporajødene at det lettest lot seg formidle med en tilnærming til hellenismen. Det oppsto en del spenninger og tvistsspørsmål mellom de mer jødisk ortodokse disipler og de mer hellenistiske.

Kanonisering av skriftene:

Autorisering av skrifters hellighet er en prosess der man diskuterer og tar en avgjørelse om hvilke som skal tas med i den endelige Hellige Boken. I den kristne kirke kalles en slik autorisering "kanonisering".

Det kan forekomme flere versjoner av ett og samme skrift, mer eller mindre fullstendige. Det "mest fullstendige" kan opprinnelig ha vært kortere, men ha vært tuklet med senere. Å avgjøre hva som er hellig og ikke hellig kan være vanskelig. De fleste komiteer som har utført slike arbeider har gjerne villet påberope seg å være under guddommelig ledelse. De i komiteen som er i mindretall, eller er blitt skjøvet til side, vil kunne bli regnet for å være kjettere, eller i alle fall at de ikke er under guddommelig ledelse.

Utvelgelsen og autoriseringen av Tanakh har vært utført av Israel gjennom en prosess som har tatt mange hundre år. En god del skrifter er blitt valgt vekk. Noen av disse har likevel vært populære og har fått en mellomstilling. De er ikke med i Tanakh, men kalles pseudepigrafer, apokryfer, deuterokanoniske o.a. Den Romersk Katolske Kirkes bibel inneholder i sitt gamle testamente en del slike, og de greske og russisk ortodokse kirkene har med ennå en del slike

Her er en oversikt over kanoniseringsprosessen av NT:

Markion (år 145) hadde Lukas evangeliet og 10 av Paulus brevene (Pbr).

Kanon Muratori (180) hadde de fire evangeliene, Apg, 13 Pbr, 1 Joh og 2 Joh, Jud, Åp og Ap.Pt.

Irenæus (185) hadde de 4 evng, Apg, 13 Pbr, 1Petr, 1 og 2 Joh, og Åp.

Tertullian (200) hadde de 4 evng, Apg, 13 Pbr, Hebr, 1 Petr, 1 Joh, Åp, Jak, Jud, Herm.

Kanon Mommsen (360) hadde de 4 evng, Apg, 13 Pbr, 1 og 2 Petr, 1 og 2 og 3 Joh, Åp, Jak.

Clemens, Alexandria (200) hadde de 4 evng, Apg, 13 Pbr, Hebr, 1 og 2 Petr, 1 og 2 og 3 Joh, Åp, Jak, Jud, Ap.Pt, Barn, 1 Klem, Did, Herm.

Origines, Alex. (254) hadde de 4 evng, Apg, 13 Pbr, Hebr, 1 og 2 Petr, 1 og 2 og 3 Joh, Åp, Jak, Jud.

Kodex Claromont (200) hadde de 4 evng, Apg, 13 Pbr, 1 og 2 Petr, 1 og 2 og 3 Joh, Åp, Jak, Jud, Ap.Pt, Barn, Herm.

Eusebius (254) hadde de 4 evng, Apg, 13 Pbr, Hebr, 1 og 2 Petr, 1 og 2 og 3 Joh, Åp, Jak, Jud.

Cyrillus Jerus.(350) hadde de 4 evng, Apg, 13 Pbr, Hebr, 1 og 2 Petr, 1 og 2 og 3 Joh, Jak, Jud.

Athanasius, Alex. (367) hadde de 4 evng, Apg, 13 Pbr, Hebr, 1 og 2 Petr, 1 og 2 og 3 Joh, Åp, Jak, Jud.

Den Syriske Kirke (300) hadde de 4 evng, Apg, 12 Pbr, Hebr, 3 Kor.

Peshitta, Syria (400) hadde de 4 evng, Apg, 13 Pbr, Hebr, 1 Petr, 1 Joh, Jak.

Her er det nevnt en del skrifter som ikke er med i vårt NT men ble vraket.

På Jeshuas tid var det en del apokalyptiske skrifter som var populære. Dette er skrifter som ligner på Daniels bok og Johannes Åpenbaring. De inneholder syner med mange symboler og profetier, med engler og med dyr som har mange hoder og horn osv. Noen av disse er Enoks Bok, Jubileboken, 3. og 4. Esras bok, og de Tolv patriarkers testamenter. Av disse er noen sitert i det nye testamentet, selv om de altså ikke er "kanoniserte".

Kanoniseringen av det nye testamentet var også en langsom prosess. Det kryr av skrifter og evangelier som ikke kom med. Og om de som kom med var det til dels stor strid. (Oversikten ovenfor er hentet fra *"En bok om nya testamentet"*, ISBN 91-40-03111-X, Utgitt av Birger Gerhardsson, Liberläromedel Lund og Universitetsforlaget i Oslo).

En ser hvordan oppfatningene har endret seg fra Markion, som bare ville ha med Lukas evangeliet og ti av brevene til Paulus, og til den mengde skrifter som Klemens av Alexandria ville ha med. Kirken landet på kanonen til Athanasius i 367.

Hvem kanoniserte, og hva påvirket deres tro?

Vi bør legge merke til tidspunktet da kanoniseringen skjedde av det nye testamentet slik vi har det i dag. Det var 42 år etter det berømte kirkemøtet i Nikea (325).

I årene fra Jeshua ble korsfestet hadde det skjedd en fremmedgjørelse fra røttene i den hebraiske tro. Ved kirkemøtet i Nikea presiderte keiser Konstantin. Han var ikke kristen, men trodde på solguden Mitra. Søndagen, solens hellige dag var viet til Mitra. Og Mitras fødselsdag var 25. desember, da "solen blir gjenfødt".

Det var ikke tilfeldig at kirken overtok disse høytidene og tok til seg en mengde hedenske skikker og myter. Jødene var ikke særlig populære i Romerriket.

Jødene var svært oppsetsige på grunn av sin tro. De hadde gjentatte ganger gjort opprør. Konstantin så også med uro på at hans rike hadde fått inn så mange religioner og kulturer. Han ville samle alle i én religion og danne én kultur. Hans valg falt på kristendommen, og dens fremste ledere grep anledningen med glede. Det ble et teologisk basketak. Mange ble erklært å være kjettere og kirkens fiender. Så fikk Konstantin det som han ville. Lenge hadde kirken i økende grad tatt avstand fra sitt opphav i jødedommen. Fra nå av var den antisemittisk.

Kirkens antisemittisme:

Dette har preget kirkens tolkninger av Jeshuas ord. Særlig er Paulus blitt tolket som en som brøt med det jødiske opphavet. Johannesevangeliet omtaler Jeshuas motstandere som "jødene" helt generelt, uten å skjelne.

Jeshua og hans familie og hans disipler var jo jøder alle sammen. Utsagnet om at jødene sa "La hans blod komme over oss og våre barn" har vært brukt av den kristne kirke nedover gjennom tidene for å oppmuntre til å drepe "Gudsmorderne".

De resonerte slik:

Kristus var jo Gud. Og jødene hadde drept ham. Og jødene hadde kalt Guds forbannelse ned over seg og sine etterkommere til evig tid.

Evangelisten Johannes, som selv var jøde, ville opplagt ikke ha vært kilde til et slikt utsagn, eller til de konsekvensene dette ville få for hans eget folk.

Det er viktig å kontrollere det vi leser i det nye testamentet med det vi leser i det gamle testamentet. Det nye testamentet bruker alltid Tanakh som utgangspunkt for å bevise sin egen gyldighet. Derfor må vi gå til kilden, til Tanakh, for å se om sitatene stemmer med Tanakh. Og vi bør se på konteksten, sammenhengen, i Tanakh teksten for å se om sitatet i NT er i overensstemmelse med Tanakh.

Jeg sier ikke på noen måte at det nye testamentet er et falskneri. Tvert om. Det nye testamentet er jo det som forteller oss om Jeshua. Men gjennom oversettelser og redigeringer kan det ha oppstått tekstendringer som nærer jødehatet og antisemittismen. Kirken har jo også for manges vedkommende hatt den overbevisningen at det er den, kirken, som har overtatt Guds løfter til Israel. Dette er det som kalles "erstatningsteologi":

Det innebærer at Kirken erstatter Israel, ja at det egentlig er Kirken som er Guds Israel. Derved har kirken satt en stor strek over JHVHs Torah og over JHVHs løfter og profetier i Tanakh.

Når vi sier at Bibelen er JHVHs ord, og består av både det gamle og det nye testamentet, så må vi ha disse kjensgjerningene i mente.

JHVH ÅPENBARTE SIN KJÆRLIGHET OG FRELSE GJENNOM JESHUA.

Navnet Jeshua:

En engel sa til Josef i en drøm: "Josef Ben David! Frykt ikke for å ta din hustru Miriam til deg! Hun skal føde en sønn, og du skal kalle ham **Jeshua**, for han skal frelse sitt folk fra deres synder." (Mt 1:20-21).

Dette navnet kan skrives **Jeshua** som betyr frelse, eller **Jehoshua**, som betyr JHVHs frelse. Så barnets navn viste barnets livsoppgave. Nå var det ikke noe uvanlig navn i Israel. Mange gutter fikk det navnet, på samme måte som vi kan kalle barna våre Ola og Geir.

Han som overtok ansvaret for Israel da Moses døde het opprinnelig Hoshua, men Moses hadde utvidet navnet hans til Jehoshua. Han førte Israel ut av ørkenen og inn i det landet som JHVH hadde lovt dem som deres eiendom til evig tid. På en måte har vår Jehoshua den samme oppgaven. I overført betydning taler vi om at vi går over elven og inn i løftets land når vi dør og går til himmelen.

Israels Messias:

Vi kan også se en profetisk sammenheng mellom at Jehoshua (Josva) ledet Israel inn i Eretz Israel etter ørkenvandringen, og at Jehoshua (Jeshua) leder Israel tilbake til Eretz Israel etter 2000 år i eksil.

Det har den direkte betydningen at Israels Messias skal føre Israel til seier. Han skal frelse Israel og bringe dem hjem. Og fra Israel skal Torah gå ut til alle verdens nasjoner. Jeshua skal regjere over verden i tusen år. Han skal være kongenes konge. Og hans tolv apostler skal være konger og regjere over Israels tolv stammer. (Mt 19:28)

Den kollektive og den individuelle frelse:

Dette løftet er kollektivt og gjelder hele verden, mennesker, dyr, trær og himmel, hav og jord. For hele skapningen venter på forløsningen. Når Jeshua kommer skal det bli slutt på krig og jorda skal bli som Edens Have. Trærne skal klappe i hendene og haugene hoppe av fryd. (Jes 55:12). Når vi på den måten frelses fra synd vil synden ikke eksistere mer. Vi har også løftet om frelse fra synd i det vi kaller ”den lille bibel”:

”For så har Elohim elsket verden at han ga sin sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham ikke skal fortapes, men ha evig liv. For JHVH sendte ikke sin sønn til verden for å dømme verden, men for at verden skulle bli frelst ved ham.” (Joh3:16-17).

Ofringer for å få syndsforlatelse og frelse:

Gjennom alle tider har mennesker følt at de måtte bære frem offergaver for åndene eller gudene sine for å holde seg inne med dem, dersom de trodde de kunne ha

fornærmet dem eller vakt deres vrede. Mange folkeslag, også blant Israels naboer, bar frem offer til gudene sine av markens grøde eller av kveget de hadde. Var det riktig ille, eller dersom de skulle gjøre gudene skikkelig til lags, så ofret de mennesker. Det kunne være deres førstefødte sønn, eller nasjonen kunne ofre kongen sin.

Det første vi hører om slikt i Bibelen er der Kain og Abel, de to første menneskene som ble født bringer frem offergaver. Kain bar frem et offer av jordens grøde, og Abel et av de førstefødte lammene sine. Men mennesker ofret de ikke. (1M 4:3-4).

Pakter og ofringer:

Da syndfloden var over steg Noah med familie, de og alle dyrene, ut av arken. Da bygget Noah et alter, og han tok av alle de rene dyrene og alle de rene fuglene og ofret et brennoffer på alteret. (1M 8:20). Da opprettet JHVH en pakt med både Noah og alle mennesker som skulle bli deres etterkommere, og med alle dyrene, med alt som lever. (1M 9:8-10)

En pakt er en bindende avtale som skal holdes av alle partene som inngår den. Når noen bryter pakten er det en synd, et løftebrudd. En pakt med JHVH har også sine betingelser fra begge parter.

JHVH opprettet en pakt med Abraham og sa ”Din ætt gir jeg dette landet, fra Egyptens elv like til den store elven Eufrat.” Og Abraham var trofast i pakten med JHVH. Så sa JHVH:

”Abraham lød mitt ord og holdt alt det jeg bød ham å holde, mine bud, mine forskrifter og mine lover (torotai).”
(1M 26:5)

Noen hevder at JHVHs Torah ikke fantes før Moseloven. Men i dette sitatet ser vi at Abraham holdt JHVHs Torah. ”Torotai” betyr mine Toraher.

Denne pakten fornyet JHVH med Abrahams sønn Isak og sønnesønnen Jakob, og videre med Israels folk til evig tid. JHVHs betingelse var at de skulle holde hans bud, Torah, og være hans eiendomsfolk. Å bryte pakten er lovbrudd.

Synd er lovbrudd:

”Dere elskede!

Nå er vi JHVHs barn, og det er ennå ikke åpenbart hva vi skal bli. Vi vet at når han åpenbares, da skal vi bli ham like. For vi skal se ham som han er.

Og hver den som har dette håp til ham, han renser seg selv, likesom han er ren. Hver den som gjør synd, han gjør også lovbrudd. Og synden er lovbrudd.”

(1 Joh 3:2-4)

Synd, offer og kjærlighet: Det var råd med det. Synden kunne sones ved å bære frem et offerdyr som skulle sone.

Men det er noe mer, og langt viktigere:

”Offer for JHVH er en sønderbrutt ånd. Et sønderbrutt og sønderknust hjerte vil du, JHVH, ikke forakte.”
(Sal 52:19)

Her er det tale om et kjærlighetsforhold mellom JHVH og hans folk.

Å ofre sin egen sønn:

En gang ville JHVH sette Abraham på prøve, og virkelig se om Abraham satte JHVH høyere enn alt annet. JHVH hadde lovt Abraham at i hans ætt skulle alle jordens slekter velsignes. Slekten måtte fortsette inn i all fremtid for at profetiene og løftene skulle kunne oppfylles. For å få en slik slekt måtte Abraham først få en sønn. Men Sarah, hans hustru, som skulle være sønnens mor, var gammel og fikk ikke barn. Så fikk Abraham en sønn med trælkvinnen til Sarah.

Dette var ikke den sønnen JHVH hadde godkjent som ”løftets sønn”. Men, da Abraham var 100 år fikk han sønnen Isak med Sarah. Da var Sara 90 år gammel. Dette var et mirakel.

Senere sa JHVH til Abraham at han skulle ofre sin sønn Isak som et brennoffer til JHVH.

Abraham var selvsagt glad i gutten. Han hadde lengtet hele sitt liv etter å få en sønn som skulle bli arving til JHVHs løfter. Og nå, da han var blitt gammel, forlangte JHVH at Abraham skulle ofre ham på et alter.

Likevel gjorde Abraham alt hva JHVH befalte ham. Da han hadde bundet sønnen og lagt Isak og veden på alteret hevet han hånden med kniven for å drepe sønnen sin. Da stanset JHVH Abraham og lot ham ofre en sauebukk i stedet for Isak.

Dette er en forferdelig historie, og mange har undret seg på hvordan JHVH kunne forlange slikt av et menneske. Kanskje kan man også undre seg over hva slags menneske Abraham var, som kunne tenke seg å ofre guttungen sin på bål. Jeg er ikke i tvil om hva barnevernet i vår tid, og våre jurister, ville synes om et slikt tilfelle. Men vi ser på dette som en illustrasjon av hvorledes JHVH, når tiden var rede, ville ofre sin egen førstefødte sønn, Jeshua, som en soning for våre synder.

Vi leser i "den lille bibel":

"For så har Elohim elsket verden at han ga sin sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham ikke skal fortapes, men ha evig liv." (Joh 3:16).

Hvorfor skulle det være nødvendig for JHVH å ofre Jeshua?

Så kanskje vi undres på hvorvidt det var noe kjærlig ved at JHVH skulle ofre sin egen førstefødte sønn som soning for våre synder.

Hvordan er det med meg som far, ville jeg kunne drepe sønnen min for å kunne tilgi folk som har forurettet meg? Ville ikke JHVH være forferdelig dersom han

måtte ha hevn og soning fordi vi hadde gjort noe galt?
Ville jeg ha oppført meg slik overfor mine barn?

Og hvorfor sies det at JHVH elsket oss slik at han måtte drepe sønnen sin for at han skulle kunne tilgi oss? Hvem skal ha æren, JHVH eller Jeshua. Det var jo Jeshua som ofret seg selv for å betale for vår synd.

Abrahams villighet til å drepe sønnen sin for å etterkomme JHVHs krav, vil nok i vår tid ha blitt diagnostisert som psykopatisk. Men innenfor vår trosramme ville vi kunne se ham som en troshelt. At JHVH ga sin sønn til å lide og dø for at han kunne tåle oss og tilgi oss virker ikke umiddelbart tiltalende sett fra et vanlig menneskelig perspektiv.

Jeshua er JHVHs åpenbaring i menneskeheten:

De første menneskene i Bibelen er Adam og Eva. Om Adam leser vi at han var JHVHs sønn, og dermed er også Eva JHVHs datter. Men Bibelen beretter at de falt i synd. Og vi ser jo alle sammen at vi ikke er fullkomne.

Men alle har sitt å slite med, og vi har stelt det ille her i verden, med krig, urett og ødeleggelse av biosfæren. Jeshua står der som den fullkomne, mennesket i JHVHs bilde, prototypen på hva mennesket er skapt til å være.

I gammel israelsk idéverden eksisterer begrepet Adam Kadmon. Det er det opprinnelige og evige "blueprint" for mennesket, mennesket virkelig skapt i JHVHs bilde.

Derigjennom ser en også Jeshuas forhold til JHVH som det fullkomne, og hans tro og vitnesbyrd om JHVH som det sanne.

Derfor kunne Jeshua i sannhet kalle seg JHVHs sønn. Han brakte oss et fullkomment bilde av JHVH som vår kjærlige Far. Og han levde sitt liv som et vitnesbyrd om dette.

Når man betrakter Jeshua som JHVHs måte å åpenbare seg for oss mennesker på, kan troen fortone seg i et annet lys. JHVH elsker oss mennesker som en far elsker sine barn. Barna lider av den vrangforestilling at de må betale for sine synder, at JHVH må straffe dem.

De prøver å gjøre dette ved å la dyr eller mennesker dø i stedet for dem selv. Så primitive er vi, og så primitivt er vårt gudsbilde, at vi tror JHVH er hevngjengerrig. Så trer JHVH ned hit til jorden i et menneskes skikkelse, for at vi skal kunne forstå ham.

Han viser oss kjærlighet ved å dø for våre synder, for å sone for våre synder. Jeshua korsfestet er da et vitnesbyrd om JHVHs kjærlighet.

JHVH kan jo gjerne tilgi oss våre synder uten en slik offerhandling, akkurat som vi kan tilgi våre barn enhver galskap de må ha begått. Men en god far eller mor vil gjerne oppdra sine barn til det som er godt og rett.

Da må han og hun til tider være streng. Ikke fordi vi krever hevn eller har behov for å straffe, men for å oppdra barna våre til det som er godt og formålstjenlig. Vi skal lære å forstå syndens konsekvenser. Vi skal ikke

straffes, ikke pines, JHVH er ikke hevngjerrig. Vi skal oppdras og fullkommengjøres under vår kjærlige fars veiledning og omsorg.

Jeshuas død gjør slutt på alle offerhandlinger:

Jeshua korsfestet fjerner grunnlaget for drap på uskyldige dyr. Det frir oss fra forestillingen om at JHVH har behov for ”den velbehagelige duft” av brente dyrekropper. Det er ikke lenger behov for å lage en vitenskap ut av regulativer for slakting av offerdyr, partering, hvordan leverlapper skal brennes, hvordan blod skal skvettes hit eller dit for å behage den Allmektige. Presteskapets profesjon som ofringsspesialister blir uten marked.

Hva skal JHVH med ofrede dyr? Har han ikke selv skapt dem for å leve? Hva kan vi gi til ham som har skapt alt? Skulle det være vanskeligere for JHVH å elske og å tilgi, og å veilede sine barn i kjærlighet, enn det er for oss, vanlige mammaer og pappaer?

”Offer for Elohim er en sønderbrutt ånd.
Et sønderbrutt og sønderknust hjerte vil du,
Elohim, ikke forakte.” (Sal 51:19).

Spørsmålet om synd og dens tilgivelse er ikke et spørsmål om straff, hevn eller rituelle prosedyrer for ofringer, botsøvelser, sakramenter, underkastelse under presteskap eller organisasjoner. Det er et hjerteforhold

mellom JHVH og mennesket, JHVHs barn, akkurat som det er mellom oss og våre barn.

Hvordan kan vi da si at vi tror at JHVH sendte Jeshua for at han skulle sone straffen for alle våre synder? Jeg tror svaret er at Jeshua viste oss JHVHs kjærlighet. Den er større enn hva vi vanlige foreldre noensinne kan vise overfor våre barn. Jeshua var en åpenbaring av JHVHs kjærlighet og godhet, av JHVHs veiledning for oss og omsorg for oss i det daglige liv.

Den lidende Messias:

Fortellingen om Abrahams villighet til å ofre sin sønn Isak må sees som et forbilde på hvordan JHVH var villig til å ofre sin sønn Jeshua.

Jes 53 er vel det kapitlet i Tanakh som det henvises mest til når det gjelder Jeshua som "den lidende messias" som tok våre synder på seg.

"Sannelig, våre sykdommer har han tatt på seg, og våre piner har han båret.

Men vi aktet ham for plaget, slått av Elohim og gjort elendig.

Men han er såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger.

Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred.

Og ved hans sår har vi fått legedom.

Vi for alle vill som får.

Vi vendte oss hver til sin vei.

Men JHVH lot vår alles misgjerninger ramme ham.

Han ble mishandlet, enda han var elendig.

Og han opplot ikke sin munn.

Lik et lam som føres bort for å slaktes,
og lik et får som tier når de klippet det:

Han opplot ikke sin munn.

Ved trengsel og dom ble han rykket bort.

Men hvem tenkte i hans tid at når han ble utryddet av
de levendes land, så var det for mitt folks misgjernings
skyld plagen traff ham?

De ga ham hans grav blant ugudelige.

Men hos en rik var han i sin død;

Fordi han ingen urett hadde gjort.

Og det var ikke svik i hans munn.”

(Jes 53:4-8)

Det står ikke med rene ord i Tanakh at disse ordene
gjelder Jeshua. Og mange jøder har sett sitt eget folk
som dette lammet. Det har gitt dem trøst og mening
med jødefolkets lidelser under forfølgelser og
mishandling som kulminerte i Holocaust.

Se der JHVHs lam:

Men vi kan se, steg for steg, hvordan dette stemmer på
Jeshua som JHVHs offerlam. Det minner om Døperen

Johannans ord (Joh 1:29): "Se der JHVHs lam, som bærer verdens synd!"

Da Johannan sa "JHVHs lam, som bærer verdens synd" henviste han til det som skjedde hvert år ved Jom Kippur, Forsoningsdagen. Vi leser om det i 3M 23:27-32 og i 3M 16. Den 10de dagen i den 7de måneden, høstmåneden, samlet Israel seg i bønn og faste for å bekjenne sine synder og få tilgivelse fra JHVH.

Derved kunne de gå inn til Succoth feiringen, Løvhyttefesten, som er fra den 15de til den 22de dagen i måneden Tishri. Vi skal senere se nærmere på JHVHs høytider og deres betydninger.

Bare denne ene gangen i året kom noen inn i det Aller Helligste i tabernakelet, senere tempelet. Det var ypperstepresten (Cohen ha Gadol) som gikk inn med blodet av sonofferet for å tilveiebringe soning for alle Israels synder, både individuelt og kollektivt.

Hver enkelt hadde beredt seg i ni dager med selvransakelse og syndsbejennelse. Og de bekjente ikke bare sine egne synder, men også hele folkets synd. Legg merke til det som sto i sitatet ovenfor:

"Så var det for mitt folks misgjernings skyld plagen traff ham."

I Hebreerbrevet nevnes dette slik:

"Men i det annet telt (Det Aller Helligste) går bare ypperstepresten inn én gang om året, ikke uten blod,

som han bærer frem for seg selv, og for folkets forseelser.”(Heb 9:7)

”Men da Messias kom som yppersteprest for de kommende goder, gikk han gjennom det større og mer fullkomne telt, som ikke er gjort med hender. Det vil si: Som ikke er av denne skapning. Og ikke med blod av bukker og kalver, men med sitt eget blod, en gang inn i helligdommen og fant en evig forløsning.” (Heb 9:11-12)

Her står Jeshua både som offerlammet og som ypperstepresten i en ”himmelsk helligdom”. Ved sin soningsdød på Golgata vant han forløsning fra syndens skyld og fra dens makt for hver og en av oss som vil bekjenne oss til JHVH og lyde hans bud, både for Israel, og for alle mennesker som tar imot denne frelsen.

Fra den tid Jeshua døde som vårt offerlam og oppsto som vår yppersteprest i den himmelske helligdom skal vi ikke lenger ofre mennesker, dyr, markens grøde eller noe annet for å motta JHVHs nåde og tilgivelse.

Dette er ikke et spørsmål om å forstå ”mekanismen” i forsoningen, men det er den åpne porten til livet i JHVH. Far står ved porten og venter på sin sønn og sin datter. Beslutningen for oss som for den bortkomne sønnen er: ”Jeg vil stå opp og gå til min Far.”

JESHUA ER ISRAELS MESSIAS

Jeg tror at Jeshua er Israels Messias, som var lovt for Israel og for hele verden.

Messias:

Ordet "messias" er fra hebraisk "ha mashiach" som betyr "den salvede". I Tanakh finner vi at de som ble kåret til konger og til prester ble salvet. Profeten Samuel salvet Saul og senere David til konger. Moses salvet sin bror Aron og Arons sønner til prester. Men Israel har gjennom tusener av år ventet på én som skulle være prest og én som skulle være konge ved JHVHs rikes komme til jorden. Etter kong Davids død forventet jødene at denne salvede kongen skulle komme av Davids ætt og at denne salvede ypperstepresten skulle være av Arons ætt. Samaritanene ventet at han skulle komme av Josefs ætt.

Noen forventet at begge embetene, prest og konge, skulle finnes i én salvet, én som var både av Davids kongsætt og av Arons presteætt. Jødene venter ennå på denne Messias. Det gjør også vi, men vi ser Jeshua som denne Messias. Han har vært her, utført sin gjerning som profet, forkynner og som JHVHs offerlam. I det nye

testamentet er ordet Kristus satt i stedet for Ha Mashiyach/Messias.

Det er ment som en oversettelse av "Den Salvede".

Men det har gitt anledning til en fremmedgjøring fra det israelske messiasbegrepet. Dette er unikt jødisk/israelsk og må ses i den sammenhengen.

Dersom ikke Jeshua oppfylte de profetiene som er gitt i Tanakh, da er han ikke Israels Messias. Og er han ikke Israels Messias, så er han ikke Messias i det hele tatt.

Messias måtte altså være den konge som er arving til Davids trone, og den prest som er arving til Arons yppersteprestlige embete. Dersom man betrakter som en messiasprofeti beretningen i Jes 53 om den som skulle ta sitt folks synder på seg, så må Jeshua også ha oppfylt den for å være Israels Messias. Profetien om "den lidende messias" oppfylte han.

Vi ser i de fire evangeliene hvor viktig det var å vise at Jeshua oppfylte alle disse profetiene. Men det er klart at han ikke oppfylte profetien om å sitte som konge av Davids ætt på Israels trone.

Han oppfylte ikke forventningene om å befri Israel fra deres fiender og fra forfølgelse, heller ikke å bli den verdensherskeren som Tanakh forutsier.

DE TI BUD, KOSTHOLD OG HØYTIDER

Jeg tror at de ti bud i 2M 20 og forordningene for kosthold i 3M 11 og for sabbaten og høytidene i 3M 23 er gitt av JHVH og at vi skal holde dem også i vår tid.

Her er de ti budene slik JHVH ga dem (2M 20: 2-17):

- Jeg er JHVH din Elohim, som førte deg ut av Egyptens land, av trælehuset. Du skal ikke ha andre guder foruten meg.
- Du skal ikke gjøre deg noe utskåret billede eller noen avbildning av det som er oppe i himmelen, eller av det som er nede på jorden, eller av det som er i vannet nedenfor jorden. Du skal ikke tilbe dem og ikke tjene dem. For jeg, JHVH din Elohim, er en nidkjær Elohim, som hjemsøker fedres misgjerninger på barn inntil tredje og fjerde ledd, på dem som hater meg, og som gjør miskunnhet mot tusen ledd, mot dem som elsker meg og holder mine bud.
- Du skal ikke misbruke JHVHs, din Elohims navn; for JHVH vil ikke holde den uskyldig som misbruker hans navn.

- Kom sabbatsdagen i hu, så du holder den hellig! Seks dager skal du arbeide og gjøre all din gjerning. Men den syvende dag er sabbat for JHVH din Elohim. Da skal du intet arbeid gjøre, hverken du eller din sønn eller din datter, din tjener eller din tjenestepike eller ditt fe eller den fremmede som er hos deg innen dine porter. For i seks dager gjorde JHVH himmelen og jorden, havet og alt det som i dem er, og han hvilte på den syvende dag; derfor velsignet JHVH sabbatsdagen og helliget den.
- Hedre din far og din mor, så dine dager må bli mange i det land JHVH din Elohim gir deg.
- Du skal ikke slå i hjel.
- Du skal ikke drive hor.
- Du skal ikke stjele.
- Du skal ikke si falskt vitnesbyrd mot din neste.
- Du skal ikke begjære din nestes hus. Du skal ikke begjære din nestes hustru eller hans tjener eller hans tjenestepike eller hans okse eller hans esel eller noe som hører din neste til.

KOSTHOLD

Det er tre spisesedler i Bibelen:

Den første spiseseddelen finner vi i Bibelens første kapittel. Adam og Eva er nyskapte og bor i Gan Eden (Edens Hage):

Og Elohim sa:

”Se, jeg gir dere alle urter som sår seg, alle som finnes på jorden, og alle trær med frukt som sår seg. De skal være til føde for dere.” 1M 1:29.

Dette var den ideelle dietten, for det var utenkelig at noen skulle ta liv for selv å leve. Den samme dietten skal komme igjen når vi vender tilbake til Eden tilstanden.

”Da skal ulven bo sammen med lammet, og leoparden ligge hos kjeet, og kalven og den unge løve og gjøfeet skal holde seg sammen, og en liten gutt skal drive dem. Ku og bjørn skal beite sammen. Deres unger skal ligge hos hverandre. Og løven skal ete halm som oksen.

Ingen skal gjøre noe ondt og ingen ødelegge noe på hele mitt hellige berg. For jorden er full av JHVHs kunnskap, likesom vannet dekker havets bunn.” Jes 11:6.7.9.

Det er i denne ånd Jer 31:33.34 omtaler den Nye Pakt:

”Jeg vil gi min Torah i deres sinn og skrive den i deres hjerte. Og jeg vil være deres Elohim, og de skal være mitt folk. Og de skal ikke mer lære hver sin neste og hver sin bror og si: ”Kjenn JHVH!”. For de skal alle kjenne meg, både små og store sier JHVH.”

Jeshua henviste til Edens Torah som den opprinnelige og ideelle. Han sa: ”For deres onde hjerters skyld ga Moses dere lov til å skilles fra deres hustruer. Men fra begynnelsen var det ikke slik.” Mat 19: 4 – 8. Jeshua og hans læresvenner spiste også fisk.

Mange jøder som er vegetarianere spiser gjerne fisk i tillegg, men da selvsagt etter de reglene som er angitt i 3M 11.

Den andre spiseseddelen finner vi i 3M 11: 1 - 47. Les igjennom denne.

Legg merke til at denne dietten ikke primært er begrunnet med helse, men med hellighet:

”Gjør ikke dere selv vederstyggelige ved noe sådant kryp, og la dere ikke smitte ved dem, så dere blir urene! For jeg er JHVH deres Elohim, og dere skal hellige dere,

og dere skal være hellige, for jeg er hellig. Dere skal ikke gjøre dere selv urene ved noe av det kryp som rører seg på jorden. For jeg er JHVH, som førte dere opp fra Egyptens land for å være deres Elohim, og dere skal være hellige, for jeg er hellig.” 3M 11:43-45.

Her finner vi at det er regler for hva slags dyr, fisk, fugler og insekter vi kan spise. Dette er altså den spiseseddelen som Moses tillot oss for våre hårde hjerters skyld. Her brukes ordene rene og urene om de forskjellige arter. Det er bare ment om klassifisering som mat.

Først og fremst skal vi ikke spise blodmat eller **kjøtt** som det er blod i.

Av dyr kan bare de spises som har klover kløvd helt igjennom og som tygger drøv. Begge disse kriteriene må være oppfylt.

Svinet har klover kløvd helt igjennom. Men det tygger ikke drøv. Så svinet er urent og skal ikke spises av JHVHs folk. Det samme gjelder labbedyr som hare og bjørn, og rovdyr som hunder, åtseldyr som rotter, krypdyr som slanger osv. Kyr, sauer og geiter er derimot ren mat forutsatt at de er slaktet slik at alt blod er drenert ut ved slaktningen. Kvalte dyr kan ikke spises.

Av det som lever i **havet** kan vi spise det som har både finner og skjell. Det er fisk som torsk, sei, sild og aure og abbor. Men ålen er uren, for selv om den har finner, har den ikke skjell. Slik er det også med en del av fiskene folk vanligvis spiser.

Har de ikke både finner og skjell, så er de urene. Urene er også hai, blekksprut, skjell, snegler, reker, hummer, krabbe og annen såkalt "sjømat" og de skal ikke spises av JHVHs folk. Men tang og tare produkter kan spises, for de er planter fra havet. I havet bor også pattedyr som sel og hval. De er urene.

Inndelingen av **fugler**, og dermed eggene deres, har ikke lignende klare kriterier som dyr og fisk. Hønsefugler er rene. Rovfugler og åtselfugler er urene.

Flaggermusen, som i vår tid ikke regnes som en fugl, er i Bibelen regnet som en uren fugl.

Insekter, kryp og mark er generelt regnet som urene. Noen gresshopperarter er betegnet som rene, men man vet ikke lenger hvilke disse artene er. Vi leser om døperen Johannes at han spiste gresshopper og vill honning. Noen mener at det ikke var gresshopper, men Johannesbrød (karob) han spiste.

Honning er høyt verdsatt i Bibelen. Den er jo et produkt laget av et insekt. Men den er likevel ren.

Egg fra rene fugler er rene som mat. Men det er ikke egg fra urene fugler eller krypdyr. Måkeegg og krokodilleegg er altså urene. Melk fra urene dyr, som hestemelk og hundemelk er uren.

Dette er Toraens direkte lære om rent og urent. I tillegg til disse har jødernes "orale" Torah, deres eldgamle muntlige tradisjoner, andre regler. Det står i Torah at en ikke skal koke et kje i dets mors melk. Dette er utvidet til at en ikke skal spise kjøtt og melk til samme måltid, men man må ha et tidsrom imellom. Dette gjelder selv om kjøttet er fra ei høne og melken fra ei ku, og kua umulig kan være mor til høna.

I beretningen om Abraham, der han spiser sammen med de tre englene (eller sendebudene) spiser de kalvekjøtt og rømme og søt melk til samme måltid. 1M 18:8.

Tradisjonene omfatter også vaskinger og sabbatsregler. Om disse reglene hadde Jeshua mange diskusjoner med fariseerne. Se Matteus kapittel 12 og 15 og Mark 7: 9 – 13 for eksempler på dette.

"Det er riktig vakkert at dere gjør JHVHs bud til intet for å holde deres egen vedtekt!" sa Jeshua med en viss

sarkasme her. Kristenheten har generelt mistolket disse diskusjonene. Jeshua var en jødisk rabbiner som diskuterte tolkningen av Torah med sine samtidige. Han holdt seg selv strengt til Torah.

Det gjorde fariseerne også, men ut fra andre kriterier og tilleggs bud. De jødiske "spesialreglene" er ikke uten videre godkjente av andre som ønsker å holde seg til Torah etter Jeshuas forståelse og tolkning.

Den tredje spiseseddelen finner vi i Apg 15:19 – 21.

"Derfor mener jeg at vi ikke skal gjøre det tungt for dem av hedningene som omvender seg til JHVH, men skrive til dem at de skal avholde seg fra avgudenes urenhet og fra hor og fra det som er kvalt, og fra blod. For Moses har fra gammel tid av i hver by dem som forkynner ham, idet han hver sabbat oppleses i synagogene."

Denne dietten er tillatt som en overgang for de av hedningene som kommer inn blant Israel. Den er ikke likestillet med den forrige, for da ville hellighetsbegrepet være senket, og JHVH ville ha motsagt seg selv.

Dette var et utsnitt av den jødiske tradisjonen om de syv nødvendige bud for de rettferdige blant goyim, hedningene.

De skulle tillates å spise alle slags dyr bare de ikke er kvalte.

De skulle ikke spise blodmat eller dyr som inneholder blod.

Og så legger han til at det jo finnes synagoger over alt der de kunne lære mer om troen og dermed også om hva som er rent og urent.

Jakob hadde, som god jøde, ingen frykt for at hedningene skulle gå fortapt om de spiste uren mat. Men han håpet jo på at de skulle komme videre i sin forståelse av Torah og JHVHs veg for sitt folk.

De syv Noahiske bud:

Oversatt fra Isidore Epsteins bok Judaism, Penguin Books 1973, s. 141-142.

”Felles for alle mennesker er ansvaret for å holde ”Noahs syv bud”. Disse forskriftene, som de talmudiske lærere utledet fra sine tydninger av de bibelske tekstene, er å avholde seg fra:

- Avguderi.
- Blasfemi.
- Insest.
- Mord.
- Tyveri.
- Å spise et lem som er revet løs fra et levende dyr.
- Og man skal holde budet for utøvelse av rettferdighet.

Enhver som styrer sitt liv etter disse syv forskriftene fullender, ifølge den talmudiske lære, sin umiddelbare oppgave som en medarbeider for Gud. Men mer fyldig i innhold og av en høyere karakter må en Israels sønns bidrag være. Som Guds utvalgte folk som bærer ansvaret å fremme den guddommelige rettferd på jorden, må jøden være grundig lydig mot Torah, der Guds moralske vilje er åpenbart. Dette kallet fra Gud legger på individet et enormt ansvar. Å unnlate å ta imot Guds kall er en synd. Slik en overtredelse fører til fremmedgjøring fra Gud, med alle de frustrasjonene og ruinering av livet dette innebærer.”

Sitat slutt.

JHVHS HØYTIDER

Vend tilbake, Israel

Siden staten Israel ble reetablert i 1948 har det skjedd en oppvåkning blant mange kristne. De har fått fornyet interesse for Bibelens profetier, og de har ransaket skriftene for å se om det er rett, det de har lært fra barnsben av.

Mange har fått en videre forståelse av JHVHs intensjon med løftene til Abraham, med nasjonen Israel og med sin egen plass i denne sammenhengen. Dette har ledet til dannelse av grupper og menigheter som søker tilbake til røttene for vår tro.

Messianske jøder og kristne har funnet frem til en felles plattform. Andre kristne grupper har begynt å helligholde de ”jødiske” helligdager og sabbaten.

Når er JHVHs høytider, og hva sier de oss?

3M 23 beskriver høytidene:

Sabbatsdagen er lørdag. Den starter ved solnedgang fredag og utløper ved solnedgang lørdag. (3M 23:1-3). Dette er helligdagen som de ti bud forkynner. Den er ikke den helligdagen som kirkene helligholder. Den er JHVHs helligdag. Det er opp til oss å velge hvem vi vil lyde.

Pesach og Chag Ha Matzot:

Den bibelske kalenderen er basert på måneder der nymånedagen er den første dagen i hver måned. Noen år får på den måten 12 måneder, og noen år blir "skuddår" med 13 måneder. I løpet av 19 år blir det 12 år med 12 måneder og 7 år med 13 måneder. En slik 19 års syklus kalles den Metonske syklus etter den greske astronomen Meton (600 tallet f.kr). Men den var kjent fra eldgammel tid. Byggingen av steinsettingen Stonehenge ble påbegynt om lag 2300 år f.Kr. Den har blant annet vært benyttet til å kartlegge solens og månens bevegelser på stjernehimmelen.

1M 1:14 sier at sol, måne og stjerner skal ligge til grunn for fastsettelse av "ha moedim", det er høytidene.

Nymånedagen oppfattes vanligvis som den dagen da den første tynne månesigden blir synlig. Dette kan variere med siktbarheten og lysforholdene. Noen holder for at det er månesigden i Eretz Israel man må

observere. I vår tid er det en grei sak å legge ut på nett når den er observert.

Men i alle år før vi fikk telegraf og telefon var dette umulig. Nå har jo JHVH opprinnelig befalt oss å spre oss over hele jorden (1 M 1:28) og å bestemme tiden for høytidene ut fra sol, måne og stjerner (1 M 1:14). Derfor ble det fra eldgammel tid bygget "observatorier" som steinsettingene ved Stonehenge. Der kunne man sette opp tabeller for nymåne og for fullmåne for en 19 års syklus, og den ville være tilnærmet korrekt over lengre tidsrom. Så kunne man sende ut korrigert utgave en gang i mellom, kanskje hvert hundreår.

Fordi det har vært vanskelig å kommunisere varselet om høytidsdagene til jøder fjernt fra Israel har jødene utviklet et regneprogram for å bestemme høytidene. Det som er i bruk internasjonalt nå er fastsatt under Patriarken Hillel II (330-365)

Det er ikke astronomisk eksakt, og det har justeringer som ikke er grunnet på noe skriftsted i Torah.

Flavius Josefus beskrev i sitt verk "Antiquities of the Jews" Bok III, kapittel X, vers 5 at påsken siden utgangen av Egypt ble holdt ved fullmåne når solen står i stjernetegnet Aries. Det vil si ved første fullmåne etter vårjevndøgn.

The Congregation of Yahweh, ved the Covenant College i Nottingham har besluttet å benytte det samaritanske systemet som det mest opprinnelige og enkleste. Dette er beskrevet i boken ”Moed and Chag”.

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
1	S	H	S	H		P		E	B	B	J	J
2	H	P	H	P	P		E	BM		J		R
3						E			J		R	
4	P	E	P		E	M	BM	J	R	R	G	G
5				E		B	J					O
6	E	M	E	M	BM	J		R		G	O	
7	M			B			R		G	O	D	D
8		B	M	J	J	R		G	O			
9		J	B		R				D	D	L	L
10	B		J	R		G	G	O		L		
11	J	GR	R		G		O	D	L		A	A
12	R			G		O		L				I
13	G	O	G	O	O	D	D	A	A	I		
14	O						L	A		I	Q	FQ
15		D	O		D	L			I		F	
16				D	L	A	A	I	Q	FQ	N	N
17	D	L	D	L			I		F			
18	L			A	A	I		Q	N	N	C	C
19		A	L		I	Q	Q	F		C		
20	A	I	A				F	N	C		K	K
21	I	Q	I	QI	Q	F		C	K	K		S
22					F	N	N					S
23	Q	F	Q	F			C	K	S	S	H	H
24	F		F	N	N	C	K	S				P
25		N			C	K			H	H	P	
26	N	C	N	C		S	S			P	E	E
27				K	K			H	P			M
28	C	K	C		S		H	P	E	E	M	
29	K		K	S		H				M	B	B
30	S		S	H	H	P	P	E	M			J
31								M				
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D

Første nymåne etter vårjevndøgn er satt som årets første døgn, og den syvende nymånen er basunfestens dag. Nøyaktig klokkeslett for solnedgang og for vårjevndøgn og nymåne kan vi finne på Internett og i astronomiske tabeller. Her er vist en empirisk tabell, slik den kan ha blitt benyttet i oldtiden. Den dekker den Metonske syklus på 19 år.

Eksempler for bruk av tabellen:

Bokstaven **A** står for 2015. Vårjevndøgnet i tabellen er satt til 20de mars. Dermed er første nymåne etter vårjevndøgn 18de April.

Bokstaven **F** står for 2020. Den første dagen i året 2020 er 24de mars, og basunfestens dag er 17de september.

Tabellen gir ikke tiden på minuttet. For helt nøyaktige resultater må en benytte tabeller, som fra Internett.

Merk:

Alle datoer i GT er gitt fra sol og måne

(1. Mos 1:13), ikke fra vår tids Gregorianske kalender.

Årets første døgn er 1,1

Påskekvelden er 1, 14

Påskedagen er 1, 15

Siste dag i påskeuken er 1, 21.

Fra sabbaten i påskeuken telles 7 sabbater til dagen etter den 7de sabbat.

Basunfestens dag er 7, 1

Yom Kippur er 7, 10

Succot begynner 7,15

Siste dag i høytiden er 7,22

Vi ser at høytidene følger månefasene.

Ved Israels utgang av Egypt:

Da Israels stammer ble frigjort fra slaveriet i Egypt slaktet de påskelammet på ettermiddagen den 14. dagen i den første lunare måneden. De smurte lammets blod på dørtreet og dørstolpene i hvert hjem. Den natten gikk dødsengelen gjennom landet.

Overalt der Israels barn hadde slaktet påskelammet og smurt blodet av lammet på dørtreet og dørstolpene gikk engelen forbi uten å ta livet av noen. Der lammets blod ikke var, gikk dødsengelen inn og drepte den førstefødte både av dyr og av mennesker.

På den måten ble alle i Israel frelst av nåde ved lammets blod, uten egne gjerninger eller fortjeneste. Lammets blod var paktens blod. Dette at vi er frelst ved tro og

ikke ved gjerninger har alltid vært en del av jødenes forståelse.

Troen ble vist ved lydighet, idet JHVH hadde gitt Israel beskjed om hvordan de skulle ta imot frelsen. Dette er også kjernen i det nye testamentets forkynnelse. Der ser vi hvordan påskelammet var en "skygge" av Jeshua som vårt påskelam, som er slaktet til frelse for oss.

De usyrede brøds høytid, Chag ha Matzot er fra og med den 15. dagen og til og med den 21. dagen i den første måneden.

Israel renses all surdeig ut av husene sine før Pesach. I syv dager etter påskeskjeden spiste de ikke noe syret brød. Dette var et bud om renselse og om lydighet. Det var et vitnesbyrd om hvordan den som er frelst av JHVHs nåde vil rense synden ut av livet sitt. Paulus viser oss i 1Kor 5:7-8 den dypere betydningen av denne høytiden.

"Rens derfor ut den gamle surdeig, så dere kan være ny deig, likesom dere er usyrede! For vårt påskelam er jo slaktet: Jeshua. La oss derfor holde høytid, ikke med gammel surdeig eller med ondskaps og ugudelighets surdeig, men med renhets og sannhets usyrede brød."

Så Paulus sier tydelig at vi skal holde påsken og de usyrede brøds høytid og hvorfor vi skal gjøre det.

Kvelden før påskekvalden spiste Jeshua og disiplene påskemåltidet. Selve påskekvalden kunne han jo ikke gjøre det, for da skulle han selv slaktes som påskelam.

Jeshua vasket disiplenes føtter, og under måltidet tok han det usyrede brødet og brøt det og ga til disiplene. Han sa at det er hans legeme og at vi skal ete det.

Jeshuas legeme er rent, usyret.

Ved å ete det erkjenner vi oss ett med ham og med hans folk. Vi vitner om enheten som Jeshua ba til JHVH om i sin yppersteprestelige bønn.

”At de alle må bli ett, likesom du Far i meg, og jeg i deg, at også de må være ett i oss, for at verden skal tro at du har utsendt meg.” (Joh 17:21)

Deretter tok han ”begeret etter aftensmåltidet”. Dette er et beger som jødene alltid, under påskemåltidet har stående for å gi til profeten Elijahu dersom han skulle komme. For Malakias har jo sagt i de to siste versene i det gamle testamentet:

”Se, jeg sender dere profeten Elijahu, før JHVHs dag kommer, den store og forferdelige; Og han skal vende

fedrenes hjerter til barna, og barnas hjerter til deres fedre, så jeg ikke skal komme og slå landet med bann.”
Mal 4:5-6.

Å vende fedrenes hjerter til barna og barnas hjerter til fedrene vil si at vi vender våre hjerter til fedrene Abraham, Isak og Jakob og deres tro på JHVH.

En tradisjonell jødisk sang vitner om dette:

Elijahu profeten,
Elijahu fra Tishbeh,
Elijahu fra Gilead,
Kommer nå snart til oss,
Sammen med Messias Davids sønn.

Jeshua sa: ”Denne kalk er den nye pakt i mitt blod, som utgydes for dere.”

Disiplene hadde gått i lære hos ham i 3½ år. Nå var de ikke lenger talemidim (lærlinger), men skulle ut for å forkynne som shlichim (apostler, utsendinger). De skulle selv inngå i den Nye Pakt, og de skulle bringe andre inn i pakten. Det er om denne pakten Jeremias sier: ”Se dager kommer sier JHVH da jeg vil opprette en ny pakt med Beit Israel og med Beit Jehudah. Jeg vil gi min Torah i deres sinn og skrive den i deres hjerte.”
(Jer 31:31.33)

Og Jeshua ble korsfestet og døde som vårt påskelam på den tiden påskelammene ble slaktet i Jerusalem (Joh 18:28). Det var 1, 14. Tre døgn etter sto han opp fra de døde. Det var 1,17. Hvilket år og hvilke ukedager dette skjedde på vet vi ikke.

Jordbruk / årstid:

Påskan og de usyrede brøds høytid er vårens fest. I Israel er dette bygghøstens tid, den første innhøstning.

Historisk:

Påskan og de usyrede brøds høytid feires til minne om Israels utgang av Egypt, fra trellehuset. Dette er et symbol på frigjøringen fra trelldom under synden og inngangen i en evig pakt med JHVH.

Påskan og de usyrede brøds høytid er oppfylt i Jeshuas død på Golgata, som vårt påskelam, som frelser oss og som gir oss enhet med JHVH i den evige pakt (Berit Olam) som Jeshua beseglet ved brødet og vinen ved Seder bordet, og ved sin oppstandelse fra de døde.

Profetisk:

Israels frelse fra trelldom og paktsinngåelsen med JHVH er en "skygge", det vil si et forvarsel, om det evige fredsrike JHVH vil opprette med alle mennesker og all skapning. Dette er det vi ber om i Fader vår. Mat 6:10:

”Komme ditt rike. Skje din vilje, som i himmelen, så og på jorden.”

Individuelt:

Som individer må vi selv velge å bryte opp fra trelldommen under synd, og fra bindinger til verden, og vi må ta imot frelsen i Lammets blod. Denne frelse er av JHVHs nåde, ikke ved våre gjerninger. Vi renser ut syndens og ugudelighetens surdeig. I kjærlighet til JHVH går vi inn i en evig pakt med ham, og han gir oss seier og et hjerte som er helt med ham.

Chag ha Shavuot / Pinsen:

Fra sabbatsdagen i de usyrede brøds dager teller vi syv sabbater. Dagen etter den syvende sabbaten, en søndag, er Ukenes Høytid, Chag ha Shavuot. Ordet Pinse er en norsk formulering av det greske (og engelske) ordet Pentekost som betyr den 50. dagen.

”Fra dagen etter sabbaten, fra den dagen dere bærer frem svingekornbåndet, skal dere telle fulle syv uker. Femti dager skal dere telle til dagen etter den syvende sabbaten. Og da skal dere bære frem for JHVH et offer av den nye grøden.”

Når vi teller de syv sabbater til dagen etter den syvende sabbat kommer vi til Pinsedagen, Ukenes Høytid.

Det er dissens her om tellemåten. Den nåværende jødiske tradisjon teller syv uker fra den første dagen i de usyrede brøds høytid, og dermed kan Chag ha Shavuot falle på en hvilken som helst ukedag. Andre regner med at den første sabbaten som er nevnt her er den sabbaten som faller innenfor de syv usyrede brøds dager. Svingekornbåndet er av bygghøsten. Den syvende sabbaten er dagen før pinsedagen. Da blir pinsedagen på en søndag. Da skal det bæres frem to brød, svingebrød.

De er av hvetehesten. Svingekornbåndet er førstegrøden, og det kan for oss være et forbilde på Jeshua som førstegrøden av de hensovne, i hans oppstandelse fra de døde.

Jordbruk / årstid:

Ukenes Høytid er tiden for hvetehesten i Israel. Dagen faller i den tredje måned.

Historisk:

Tradisjonen sier at det var på denne dagen Israel mottok de ti bud ved Sinai. Det var da de inngikk sin nasjonale og individuelle pakt med JHVH.

På pinsedagen etter Jeshuas død og oppstandelse ble Ånden utgytt over disiplene. Tre tusen jøder ble døpt og tok imot den Hellige Ånd. Derfor regnes pinsen av mange som menighetens fødselsdag. Men dersom vi ikke regner menigheten som "kirken", men som JHVHs folk, så har menigheten eksistert siden Adam og Eva.

Profetisk:

Dette er det profeten Joel talte om der han sa: "Og deretter skal det skje at jeg vil utgyde min Ånd over alt kjød, og sønnene deres og døtrene deres skal tale profetiske ord.

Oldingene deres skal ha drømmer og de unge mennene deres skal se syner." Joel 3:1. (Joel 2:28 i andre oversettelser.)

"Deretter...?" Etter hva?

Det leser vi også om hos Joel: "Dere Zions barn, fryd dere og gled dere i JHVH! For han gir dere læreren til rettferdighet. Og dere skal ete og bli mette og prise JHVHs navn, Han som har stelt så underfullt med dere; Og mitt folk (Israel) skal aldri i evighet bli til skamme. Og dere skal kjenne at jeg bor midt i Israel, og at jeg er JHVH deres Elohim, og ingen annen; Og mitt folk (Israel) skal aldri i evighet bli til skamme. Joel 2:23.27. Pinsen er

således en profeti om JHVHs oppfyllelse av løftene til Israel.

Individuelt:

Pinsen er for deg og for meg et kall til å ta imot Jeshuas løfte om at den Hellige Ånd skal fylle oss, rens oss, lede oss til hele sannheten:

”Jeg vil be Faderen, og han skal sende dere en annen talsmann, for at han skal være hos dere evinnelig, Sannhetens Ånd.”

”Jeg sier dere at det er til gagn for dere at jeg går bort; for går jeg ikke bort, da kommer talsmannen ikke til dere. Men går jeg bort, da skal jeg sende ham til dere.”

”Ennå har jeg mye å si dere. Men dere kan ikke bære det nå. Når han kommer, Sannhetens Ånd, skal han veilede dere til hele sannheten.” Joh 14:16 og Joh 16:7 og 13.

Høytidene i den 7. måned:

”Støt i basun på Zion, tillys en hellig faste, utrop en festforsamling.” Joel 2:15

Her beskrives i ett vers den syvende månedens høytider: basunfestens dag, forsoningsdagen og løvhyttefesten.

Basunfestens dag:

Påskemåned er Aviv, også kalt Nisan. Den syvende måneden kalles Tishri. På nymånedagen i Tishri skal Israel blåse i basun eller shofar og derved innvarsle at tiden er kommet til å berede seg til Forsoningsdagen (Jom ha Kippurim) og til Høstfesten (Succoth).

Jordbruk / årstid:

Den syvende måneden er tiden for frukthøsten, den endelige og siste av årets innhøstninger i Israel. Det er en gledens tid. Men før innhøstningen er folket kalt til selvransakelse og bot innfor JHVH.

Historisk:

I Bibelen er det ingen spesiell historisk hendelse forbundet med denne dagen. Jødisk tradisjon forbinder den med skapelsen og den kalles Rosh ha Shannah (Årets Hode) og feires som nyttårsdagen. Som vi senere skal se er Forsoningsdagen (Jom ha Kippurim) dagen da Bibelen sier at det skal blåses i basun for å innvarsle

Jubelåret. Så her er det støtte for å regne et slags nyttår på denne tiden.

Det er kanskje noe likt med at "skoleåret" starter på høsten. Egentlig er det mer naturlig å regne nyttårsdagen, og dermed skapelsen, fra den første dagen i den første måneden. Samaritanene gjør det, og de kaller denne første dagen i året Rosh ha Shannah. Det bibelske navnet på denne første dag i den syvende måneden er "Jom ha Teruah", dagen for basunblåsing.

Profetisk:

Etter Bibelens bokstavelige tidsregning er det nå snart 6000 år siden skapelsen.

Det forventes at det syvende tusenåret er "tusenårsriket" (Åp 20:4.5.) der Messias skal regjere på jorden.

Derfor er det naturlig for dem som venter på Jeshuas gjenkomst å forbinde denne dagen med tiden for de syv basunene i Johannes Åpenbaring. (Åp 8 og 9 og 11:15). Tiden for Jom ha Kippurim (Forsoningsdagen) vil da forbindes med trengselstiden eller med beredelsen for Jeshuas komme og tusenårsriket.

Individuelt:

Året er på mange vis en påminnelse om vårt eget livsløp fra ungdommens vår til alderdommen og høsten. Slik kan høytidene i den syvende måneden forbindes med vår egen alderdom, og vår egen innhøstning.

Basunfestens dag kan ses som de varsler vi får om vår forgjengelighet og behovet for å vende seg til JHVV i beredelse for forsoningen og inngangen til det neste liv.

Ørkenvandringen og inngangen i løftets land, der vi går over Jordan, over dødens terskel inn i det neste liv, er symboler som er velkjente i vår tro og våre salmer.

Løvhytene er da et bilde på våre legemers forgjengelighet, og at vi stunder til et bedre hjemland, det er et himmelsk, der vi skal overkledes med et nytt, et åndelig legeme. Vi kan se dette av Heb 11:13 og 2Pet 1:13.14.

Jom ha Kippurim:

Forsoningsdagen var den eneste dagen i året da ypperstepresten skulle gå innenfor forhenget, inn i det aller helligste for JHVHs åsyn. Det er vanlig at den nå kalles Jom Kippur, som betyr forsoningens dag. Bibelen kaller den Jom ha Kippurim, som betyr forsoningenes

dag (flertall). På den 9. dagen i den 7. måneden ved solnedgang og til den 10. dagen ved solnedgang, faster vi. Vi verken spiser eller drikker. Vi vender oss i bønn til JHVH. I den jødiske bønneboken Siddur, i bønnen "Avinu", som er hebraisk for "Fader vår", ber man om å bli innskrevet i Livets Bok, ikke på grunn av gode gjerninger, men ved JHVHs nåde:

Vår Far, vår Konge. Kom oss i hu til det gode.
Vår Far, vår Konge. Innskriv oss i den gode Livets Bok.
Vår Far, vår Konge. Innskriv oss i tilgivelsens og forlatelsens bok.
Vår Far, vår Konge. Vær oss nådig og bønnhør oss.
For vi har ingen gode gjerninger å oppvise;
Øv mildhet og kjærlighet mot oss og frels oss.

I den tid da tabernakelet sto, og da tempelet sto iblant Israels folk, ble det ofret en okse til soning for ypperstepresten, og blodet ble av ypperstepresten selv båret inn i det aller helligste til JHVH. 3M 16.kap.

Så ble to geitekillinger ført frem for ypperstepresten, og det ble kastet lodd. En bukk var til JHVH. Og en til Asazel, den onde ånd. JHVHs bukk ble slaktet og blodet ble av ypperstepresten båret inn i det aller helligste til JHVH til soning for folkets synder. Deretter ble Israels synder bekjent idet ypperstepresten la hendene sine på

den andre bukkens hode. Og denne andre bukken, som bar deres synd, ble ført ut i ørkenen til Asazel.

Vi ser i dette, slik det er beskrevet i Heb 9. kapittel, et forbilde til Jeshuas soningsverk der han etter sin død steg opp som vår yppersteprest til den himmelske helligdom:

”Men da Jeshua kom som yppersteprest for de kommende goder, gikk han gjennom det større og mer fullkomne teltet, som ikke er gjort med hender, det er: som ikke er av denne skapning, og ikke med blod av bukker og kalver, men med sitt eget blod en gang inn i helligdommen og fant en evig forløsning.” Heb 9:11.12.

I dette er Jom ha Kippurim for oss vårt årlige møte med forsoningen, og i fasten viser vi vår takknemlighet, vårt alvor og vår glede for den frie frelse som er brakt til veie en gang for alle.

Sabbatsåret og jubelåret:

Hvert syvende år var det sabbatsår der jorden skulle hvile, og hvert 50. år var det jubelår. Både sabbatsåret og jubelåret ble innvarslet ved basunstøt på Jom ha Kippurim.

”Så skal du telle frem syv sabbatsår, syv ganger syv år, så tiden for de syv sabbatsår blir ni og førti år. Og i den syvende måneden, på den tiende dagen i måneden, skal du la basunen lyde gjennom landet.

På forsoningsdagen skal dere la basunen lyde gjennom hele landet deres. Og dere skal holde det femtiende året hellig og utrope frihet i landet for alle dem som bor der. Det skal være et jubelår for dere, og dere skal komme tilbake, enhver til sin eiendom og enhver til sin slekt.” 3M 25.8-10. Sabbatsåret og jubelåret peker frem mot den endelige innhøstningen og JHVHs rike på jorden:

”Zions barn! Fryd og gled dere i JHVH, For han sender dere læreren til rettferdighet. Og dere skal ete og bli mette og prise JHVHs navn. Og mitt folk skal aldri i evighet mer bli til skamme. Og dere skal kjenne at jeg bor midt i Israel og at jeg er JHVH”.

”Og deretter skal det skje at jeg vil utgyde min Ånd over alt kjød.” ”Og det skal skje: Hver den som påkaller JHVHs navn skal bli frelst. Jehudah skal bli til evig tid, og Jerushalaim fra slekt til slekt.” Joel 2:15–3:25. Et nådens år, et jubelår innvarsles ved Jom ha Kippurim:

”Og den syvende engel blåste, og høye røster lot seg høre i himmelen, som sa: Kongedømmet over verden er

tilfalt JHVH og hans salvede. Og han skal være konge i all evighet.” Åp 11:15.

”JHVHs Ånd er over meg, fordi han salvet meg til å forkynne et godt budskap for de saktmodige. Han har sendt meg til å forbinde dem som har et sønderbrutt hjerte, til å utrope frihet for fangne og løslatelse for de bundne. Til å utrope et nådens år fra JHVH.” Jes 61:1.2. og Luk 4:18.19 og 3M 25:9-13.

Etter å ha funnet frelse og renselse fra synd er Israel rede til den endelige innhøstning, til gledesfesten som profetene har forutsagt.

Succoth, Løvhyttefesten.

”På den 15. dagen i denne samme 7. måned skal løvhyttefesten holdes for JHVH, og den skal vare i 7 dager. På den første dag skal det være en hellig sammenkomst. Dere skal ikke gjøre noen arbeidsgjærning. På den 15. dag i den 7. måned, når dere samler inn landets grøde, skal dere holde JHVHs fest, og den skal vare i syv dager.

Den første dagen skal være hviledag, og den åttende dagen skal være hviledag. Og på den første dagen skal dere ta frukter av fagre trær, palmegrener og kvister av løvrike trær og seljer som vokser ved bekkene, og dere skal være glade for JHVHs åsyn i syv dager.

Denne høytiden skal dere holde som en fest for JHVH syv dager om året. Det skal være en evig lov for dere, fra slekt til slekt. I den 7. måneden skal dere holde den. Dere skal bo i løvhytter i syv dager.

Alle innfødte i Israel skal bo i løvhytter. For at deres etterkommere skal vite at jeg lot Israels barn bo i løvhytter da jeg førte dem ut av landet Egypt.”

3M 23:34-43. Løvhyttefesten viser hvordan Israel er i utlendighet i denne verden inntil JHVHs rike kommer.

Individuelt kan den minne oss om vår midlertidige tilværelse i våre forgjengelige legemer.

Profetisk møter vi den også i den store hvite flokk i Johannes Åpenbaring:

”Og jeg så, og se: Lammet sto på Zions berg, og med det 144 000 som hadde dets navn (Jeshua) og dets faders navn (JHVH) skrevet på sine panner.” Åp 14:3.

”Skad ikke jorden eller havet eller trærne før vi har satt innsegl på JHVHs tjenere i deres panner! Og jeg hørte tallet på dem som var beseglet: 144 000 beseglede av alle Israels barns stammer.” Åp 7:3-4.

”Deretter så jeg, og se: En stor skare som ingen kunne telle, fra alle ætter og stammer og folk og tunger, som sto for tronen og for lammet, kledd i lange, hvite kjortler, og med palmegrener i sine hender.” Åp 7:9.

Shemini Atzeret

Den åttende dagen kalles i Bibelen Shemini Atzeret. Dette er den syvende av høytidsdagene i året, de dagene da intet arbeid skal gjøres. I jødisk tradisjon kalles dagen deretter Simchat Torah, det vil si gledesfesten for Torah.

De syv høytidsdagene i året da intet arbeid skal gjøres er altså:

1. og 7. dag i påsken, Pinsedagen, Basundagen, Forsoningsdagen og 1. og 8. dag i Løvhyttefesten.

Shemini Atzeret står, som den syvende av disse høytidsdagene, som fullendelsen av JHVHs høytider og av hans gjerning. Mange oppfatter det slik at den står for det evige og åndelige riket som kommer når det syvende tusenåret er til ende: ”Og jeg så en ny himmel og en ny jord. For den første himmel og den første jord er veket bort, og havet er ikke mer.” Åp 21:1.

Er Bibelen til å stole på?

Det hevdes ofte at disse høytidene er gitt av Moses for jødene i den gamle pakt, og at vi som er i den nye pakt, ikke har noe med disse å gjøre. Teologer har oppfunnet begreper som dispensasjoner, tidsavsnitt der forskjellige lover gjelder, og det kan virke som JHVH ikke har ment det han har sagt og de løftene han har gitt. Det kan virke som JHVH har forsøkt å lure Israels folk og først nå, gjennom kirkens virksomhet, presenterer det han egentlig hadde i sinne fra først av.

Slikt virker ikke tillitsvekkende. Vi kan neppe godta en guddom som ikke mener det han sier, og som holder for narr dem han har kalt til å være sitt eiendomsfolk.

Vi kan, selvsagt anta at Bibelen er et menneskeverk som ikke er til å stole på. Men det nye testamentet viser stadig til det gamle, siterer det og argumenterer ut fra at det står skrevet hos profetene og så videre. En lenke er ikke sterkere enn det svakeste leddet.

Dersom det gamle testamentet er jødisk fantasi og menneskeverk, så faller det nye testamentet sammen med det gamle. Da er også det nye testamentet fantasi og menneskeverk. Vi ser at forfatterne av det nye testamentet stadig viser til det gamle testamentet som de hellige skrifter.

Det nye testamentet viser ikke til seg selv som de hellige skrifter.

Paulus ville neppe si: "Som det står skrevet i mitt første brev til Romerne." Peter og Paulus viser til Moses og Profetene som autoriteter. Det er ut fra forutsetningen de gjorde om det gamle testamentets gyldighet at argumentene fremføres.

Her er forutsatt at vi kan bruke Bibelen som grunnlag for den teologiske argumentasjonen.

JØDISKE FESTDAGER SOM IKKE ER NEVNT I TANAKH

Chanukka festen varer i åtte dager og begynner den 25. dagen i den 9. måneden. Den første og den siste dagen er helligdager da man ikke skal gjøre noe arbeid. Oftest faller den før jul, og av og til overlapper den julen.

Makkabeerbøkene forteller om de begivenhetene som ligger til grunn for denne festen. De er apokryfer og er ikke med i vår Bibel. Chanukka betyr innvielse, og man fester for gjeninnvielsen av tempelet i Jerusalem den 25. dagen i den 9. måneden i året 165 f.Kr.

Antiokus Epifanes hadde fart stygt frem mot jødene og tvunget mange til å bryte sabbaten, spise svin og avsverge sine fedres tro. Han vanæret tempelet og reiste en støtte av Zevs der inne.

En motstandsbevegelse oppsto, ledet av Judah Makkabeeren og familien hans. Makkabeer ble et etternavn for dem. Det er dannet av de hebraiske forbokstavene i valgspråket deres: "Hvem er en gud som du blant alle guder?"

Opprørsbevegelsen vant i kampen mot Antiokus og den hellenske kulturen. Templet ble rensset og Torah gjeninnsatt som Israels lov.

Purimfesten feires den 14. dagen i den siste måneden i det hebraiske året. Noen år har 12 måneder og noen 13 måneder. Og Purim feires alltid i den siste måneden, altså en måned før påsken. Festen er basert på fortellingen i Esters bok om den onde Haman som fikk overlistet kongen i Persia til å befale at alle jøder skulle drepes på en bestemt dato. Det ble kastet lodd om hvilken dato dette skulle skje, og loddet falt på den 13. dagen i måneden Adar. Purim betyr Lodd, og derav har festen navnet sitt.

Dronningen var Ester, og hun var jøde. Men det visste ikke kongen. Esters fetter, Mordekai, avslørte Haman som en bedrager, og han ble hengt i den galgen han hadde utsett for Mordekai.

Dagen etter den planlagte utryddelsen av jøder er Purimfestens dag, den 14. dag i den siste måneden. Purim er en gledesfest der barna er i sentrum. Men også denne dagen er kommet til etter at Torahen var gitt.

Både Hanukka og Purim er kjære fester for jødene, og vel verd å feire. Men, siden de ikke er blant JHVHs

fastsatte høytider, må det være opp til den enkelte i hvilken grad man ønsker å feire dem.

KRISTNE HØYTIDER, IKKE NEVNT I BIBELEN.

Hvorfor forkastet kirken JHVHs høytider?

I uoverensstemmelse med Bibelen har den katolske kirke innført søndagen i stedet for sabbaten, og den har tatt avstand fra JHVHs høytider. I dette har de fleste kristne menigheter bevart den katolske tradisjonen etter reformasjonen.

Julen ble innført som Kristi fødselsdag og St. Hans som døperen Johannes fødselsdag. Men julen er ikke bibelsk, og det er høyst sannsynlig at Jeshua ble født i den syvende måned, muligens ble han født den første dagen i Løvhyttefesten, og omskåret på den åttende dagen, Shemini Atzeret, men Bibelen angir ikke fødselsdagen hans og angir ikke den som en av JHVHs høytider.

Sankthans er ikke fødselsdagen til døperen Johannes. Den er egentlig den gamle midtsommerdagen, og julen er den gamle midvintersdagen. Begge disse ble fra eldgammel tid feiret i de fleste kulturer og religioner på jorda i forbindelse med soltilbedelse, jordbruk og fruktbarhetsfester.

Men i Israel var de hedenske festene forbudt.

Ved evangelisering av hedningene fant den katolske kirken det hensiktsmessig å gjøre det lettere for dem å komme med ved at det ble lagt et kristent innhold i disse og andre hedenske høytider. På den måten innførte også keiser Konstantin søndagen som helligdag. Han var den keiseren som mer enn noen sørget for fred og ro for Romerkirken. Han selv ikke kristen. Som de fleste av sine soldater dyrket han Mitra, solgudens sønn.

Konstantin så Romerrikets enhet som det viktigste. Han ville ha slutt på krangel og religiøse stridigheter innen riket, og han ville etablere en religiøs syntese der flest mulig kunne kjenne seg igjen. Konstantin visste at jødene aldri ville bøye av for noe kompromiss med sin religion. Derfor måtte han benytte den muligheten han hadde med de øvrige religionene i riket. Han lyktes svært bra med dette. Pavekirken oppsto etter hvert som den samlende makt i Romerriket.

Paven selv overtok tittelen Pontifex Maximus fra den hedenske øverste leder i riket. Den katolske kirken innførte etter hvert en mengde helgendager og skikker som majoriteten av de kristne i verden fremdeles holder fast ved.

Under senere reformasjoner innen kristenheten, tok man med seg mye av arvegodset fra den katolske kirken, og dette ble forholdsvis ureflektert betraktet som hellig kristen tradisjon.

HEDENSKE HØYTIDER.

Disse er innen vår nordiske og keltiske kulturkrets de følgende åtte. Og tilsvarende høytider finnes blant de fleste kulturer på jorden.

Jul	Vintersolverv (Solen dør og gjenfødes, Gudinnen med barnet)
Imbolc	ca. 4/6. februar (Sauemelk, moderskap, barnefødsel)
Vårjevndøgn	ca. 21mars (Astartefest, Easter, fertilitet, kaniner, egg)
Belthane	ca. 6/7. mai (Fruktbarhetsfest, maipelen)
Sommersolverv	ca. 21. juni (Bålfest, manndom, guden)
Lughnasa	ca. 5/6 august (Lugh = irsk guddom, Tor, Hellig Olav)
Høstjevndøgn	ca. 22 september (Høsttakkefest til fruktbarhetsgudene)
Samhain (Halloween)	ca. 4/5 november (De dødes dag, Alle helgens dag)

Søndagen var solens dag.	Sol
Mandagen var månens dag.	Luna
Tirsdagen var Tys dag.	Mars
Onsdagen var Odins dag.	Merkur
Torsdagen var Tors dag.	Jovi
Fredagen var Frøyas dag.	Venus
Lørdagen var antagelig Lughs dag, en keltisk gud. Kan ha vært Lagward, Lovgiveren.	Saturn

Disse ble supplert med dager til ære for vetter og naturånder, og de ble senere til helgendager.

Keiser Konstantin lyktes i å konstruere en religion som skulle skape enhet i Romerriket. Resultatet er at man har tatt Bibelen ut av hendene på Israel, tverrvendt og feilsitert profetiene og JHVHs løfter til sitt folk og har opphøyet Romerkirken til å tre i stedet for Israel. Dette til tross for at JHVH har sagt at han aldri i evighet vil forkaste sitt folk Israel og aldri vil svikte de løftene han har gitt. (Jer 31:35-37).

Antisemittismen ble svært utbredt gjennom de nesten to tusen år siden Jeshua var her og dette har ført til et behov for Romerkirken til å skille seg mest mulig ut fra Israel.

ROM OG JERUSALEM.

KIRKENS ANTISEMITTISME.

Tidlig i sin historie tok Romerkirken et antisemittisk standpunkt og betraktet jødene som Kristusmordere og djevelens barn. Antisemittismen ble brakt videre av reformatorene, og jøder måtte ikke tåles i Norge før Henrik Wergeland fikk kjempet frem en toleranse som ga jødene tillatelse til å bli statsborgere og nyte full religionsfrihet.

I sitt verk "Jødene og deres løgner" fortalte Dr. Martin Luther hvordan han mente man bør behandle jøder, brenne opp synagogene og skriftene deres, gjøre dem lovløse og fordrive dem fra Tyskland og derved sette et eksempel for verdens nasjoner. Mange lutheranere er ikke klar over dette. Jeg skal sitere litt fra denne boken:

Utdrag av Martin Luthers bok "Jødene og deres løgner" fra 1542.

"Derfor må du vite, kjære kristne, og tvil ikke på det, at nest etter djevelen har du ingen bitrere, giftigere og farligere fiende enn den virkelige jøden, den som for alvor ønsker å være jøde.

Det kan kanskje blant dem være noen som tror som kua eller gåsa tror. Men avstamningen og omskjærelsen henger ved dem alle.

Derfor gis de i historien ofte skylden for at de forgifter brønnene, stjeler barn og suger blodet ut av dem, som i Trent, Weissensee o.s.v. De nekter ganske visst for det. Men enten det nå er slik eller ikke, så vet jeg vel at det ikke mangler på at de er villige til det dersom det kunne lykkes dem hemmelig eller åpenlyst å utføre det. Det bør du stole på og rette deg etter.”

Luthers detaljerte plan:

Det første må være å brenne opp synagogene deres med ild, og den som kan, kaste svovel og bek på bålet. Kunne noen kaste helvetes ild på bålet, var det godt.

Først at en skulle tenne ild på synagogene deres og skolene deres og kaste jord på det som ikke vil brenne, så at ingen noensinne skal se stein eller slagg av det.

For det andre må en rive ned husene deres. For de bedriver samme uvesen i dem som i skolene sine. Så kan en la dem innrette seg under tak eller i stall som sigøynene.

For det tredje skal en ta ifra dem alle bønnebøker og talmudiske skrifter, for fra dem lærer de alt slags avguderi, løgner, forbannelser og bakvaskelser. En skal ta fra dem alle bøkene deres, bønnebøker, talmud, selv hele Bibelen og ikke skåne et blad.

For det fjerde skal en under dødsstraff forby rabbinerne deres å undervise.

En skal forby dem offentlig hos oss og i husene våre å prise Gud, å takke og be, undervise, med straff ved lemlestelse og død.

For det femte skal en fullstendig oppheve jødernes beskyttelse på veiene.

For det sjette skal en forby dem all ågring. En bør ta alle deres eiendeler og kostbarheter av gull og sølv. Alt hva de har, det har de stjålet og røvet fra oss.

For det syvende skal en gi de unge sterke jødene og jødynnene øks, rive, spade, rokk og tein i hånden og la dem tjene til livets opphold i sitt ansikts sved.

Luther til kristne som viser nestekjærlighet mot jøder:

Enhver som vil ønske å huse slike giftige slanger og unge djervler, Kristi verste fiender, å pleie dem, ære dem og la seg få, plyndre, skjendes, spyttes på, å forbannes og

lide alt ondt, til dem anbefaler vi disse jødene på det beste. – Så er han en fullkommen kristen, full av barmhjertighet, en som Kristus på den ytterste dag vil belønne med helvetes ild sammen med jøden.

Hitler

Hitler trengte ikke å finne opp antisemittismen og heller ikke å anstrenge seg for å få glørne til å flamme opp. Alt lå til rette for det. Og resultatet fikk vi se i nazistenes redselsleire. Etter krigen fikk verden et sjokk ved å se hva nazistene hadde gjort, og det ble klart at få hadde gjort noe for å stanse denne utviklingen i tide.

Da det kom båtlaster med jøder ut til andre land, flyktninger fra Tyskland før krigsutbruddet, var det få nasjoner som ville ta imot dem.

Da jødene fikk FNs samtykke i 1948 til å danne staten Israel var det mange som jublet.

Særlig her i Skandinavia og i USA var det en sterk sympati for jødene etter krigen. Og blant evangeliske kristne var det mange som så opprettelsen av staten Israel som en oppfyllelse av Bibelens profetier og et varsel om Jesu gjenkomst. Nå er mange, også av dem vi tradisjonelt har forventet skulle støtte Israel, på vei tilbake til den gamle antisemittismen.

TROENS HEBRAISKE RØTTER.

Samtidig er det mange som våkner opp til å søke sine røtter i Israels tro. De stiller spørsmålstegn ved bibeltolkninger og oversettelser som søker å skjule det faktum at Jeshua og disiplene var jøder som tenkte og talte og handlet innefor Israels tro, og at Bibelen selv er gitt oss gjennom jødene.

Romerkirken har lært oss at den har myndighet til å endre budene, og at det er trelldom å holde sabbat og de "jødiske" høytidene, at søndag og de kirkelige høytider er hellige.

Med Bibelen i hånden forkynner den andre bud, andre høytider, andre fremtidsprofetier, et annet budskap enn Bibelen gjør. Dersom Bibelens profetier skal gå i oppfyllelse, må det finnes jøder på planeten når Messias kommer. Det må finnes et land som bærer Israels navn. Det må finnes en verden av nasjoner som forener seg og går opp mot Jerusalem.

Rabbi Jeshua:

Jeshua holdt sabbaten og JHVHs høytider. Jeshua stiftet ingen menighet i stedet for Israels menighet. Han

organiserte ikke noe presteskap, innsatte ikke noen stedfortreder i Roma.

Jeshua var rabbiner og hadde lærlinger (talemidim) som etter endt utdannelse på tre og et halvt år ble sendt ut til Israels 12 stammer og til hedningene (goyim) for å forkynne det glade budskapet slik det er gitt av profeten Jesaja:

Besorah:

Evangeliet er et gresk ord. "Besorah" er det hebraiske ordet som "evangelium" er oversatt fra. Men hva er så evangeliet? Det stedet i det gamle testamentet uttrykket er hentet fra er:

"Derfor skal mitt folk lære å kjenne mitt navn. derfor skal det på den dag lære å kjenne at jeg er den som sier: Se, her er jeg! Hvor fagre er på fjellene dens føtter som kommer med gledesbud, som forkynner fred, som bærer godt budskap, som forkynner frelse, som sier til Zion: Din Elohim er blitt konge!

Hør! Dine vektere oppløfter sin røst, de jubler alle sammen; for like for sine øyne ser de at JHVH vender tilbake til Zion. Bryt ut og juble alle sammen, Jerusalems ruiner! For JHVH trøster sitt folk, han gjenløser Jerusalem. JHVH avdekker sin hellige arm for alle

folkenes øyne, og alle jordens ender får se vår Elohims frelse.” Jes 52:6-10 (Ordet *frelse* her er *jeshua*).

JHVHs høytider og pavens:

Romerkirkens søndag og høytider er ikke å finne i Bibelen, men er omformede hedenske markeringer.

Det ble viktig for Romerkirken å distansere seg fra jødene for å markere at kirken er Guds sanne Israel og at pavemakten og dens arvtakere er de som forvalter Guds sannheter og har autoritet til å åpne og lukke himmelens og helvetes porter, forvalte ”sakramentene” og ha krav på underkastelse og tiende.

I dag graves antisemittismens fremste løgnskrift frem igjen, boken ”Zions eldstes protokoller”, læren om jødenes ledtog med Satan, deres konspirasjon for å slavebinde verdens nasjoner, få hånd om pengene, ødelegge all kristen moral og legge verden for Satans føtter. Og nå får de drahjelp av ytterliggående muslimer som hater jødene og Israel.

JHVH kaller Israel i dag:

”Gå av sted og rop ut disse ord mot nord og si: Vend tilbake, Israel, du frafalne, sier JHVH. Vend tilbake, dere frafalne barn, sier JHVH: For jeg er deres ekteherre.

Og jeg vil ta dere en av en by og to av en ætt, og føre dere til Zion. Og jeg vil gi dere hyrder etter mitt hjerte, og de skal røkte dere med forstand og visdom.” Jer 3:12,14.

Beit Jehudah (jødene) og Beit Israel (de 10 stammene) skal finne tilbake til hverandre. Dette skjer ikke i et øyeblikk. Men JHVH vekker opp de tapte får av Israel og leder dem tilbake til de eldgamle stier, til den klippe de var hugget ut av. Til å begynne med bare en av en by og to av en ætt. Det som er skrevet her vil ikke finne rotfeste i deres sinn som ikke har del i dette. Men for dem som tilhører Lo Ammi (Hoseas kap.1) vil kallet bli en virkelighet.

GJENREISNINGEN AV LANDET ISRAEL.

Jeg tror på gjenreisingen av landet Israel og på samlingen av de tolv stammene i Israel til deres fedrearv der messias Jeshua skal herske over alle nasjoner.

Fra Bibelen ser vi at det gamle Israelfolket ble spredt omkring i landene. Jødene utgjorde bare en del av disse og er vesentlig fra Sydriktet Juda. De ti stammene fra Nordriktet forsvant blant folkeslagene og mistet sin identitet. Bare noen få, fra stammene Levi, Efraim og Manasse er ennå tilbake i landet.

Bibelen skiller mellom Beit Israel (Israels Hus), de ti stammene i Nordriktet Israel og Beit Jehudah (Judas Hus), de to stammene i sydtaket. I Hoseas første kapittel fortelles det om den forskjellige fremtiden for de to. Beit Israel skal bli spredt blant alle nasjonene i verden, som en sikter korn gjennom en sold.

De skal falle fra og ikke vite sin identitet, inntil JHVH atter vekker dem opp og viser dem hvem de er. Beit Jehudah vil aldri miste sin identitet. De vil gå gjennom trengsler og elendighet.

Men en dag skal de to delene av folket, av Am Israel (Beit Israel + Beit Jehudah) søke hverandre igjen, og de to delene av herskerstaven, skal bli til ett igjen. De skal sammen gå opp og ta sin arv, Eretz Israel (fedrelandet Israel), og vende tilbake til JHVH. (Esek 37:17)

Bibelen forteller at hele Israel skal samles igjen. Også de som ikke visste at de er av Israel. Dette er nok i ferd med å skje nå. Mange får en følelse av ikke lenger å høre hjemme innen sine gamle, tilvante rammer. Bibelen taler til dem og kaller dem til en identifikasjon med Israel.

”Gå av sted og rop disse ord ut mot nord og si: Vend tilbake Israel, du frafalne, sier JHVH. Jeg vil ikke senke mitt åsyn i vrede mot dere. For jeg er miskunnelig, sier JHVH.

Vend tilbake, dere frafalne barn, sier JHVH. For jeg er deres ekteherre. Og jeg vil ta dere, en av en by, og to av en ætt, og føre dere til Zion”. Jer 3:12.14.

KIRKEN HAR IKKE ERSTATTET ISRAEL.

Jeg tror at Kirken ikke har erstattet Israel, men at både Israel og hedningefolkene sammen har del i JHVHs store plan og formål.

Først bør vi definere hva vi mener med ordene her. "Kirken" er et nordisk ord hentet fra det greske "kuriakon" som betyr "som tilhører Herren". "Herren" er nordisk for det greske "Kyrios" som i NT er brukt både om JHVH og om Jeshua. Ordet kirke benyttes i de nordiske land både for huset som menigheten samles i og for menigheten som samles der. I den greske teksten for NT brukes ordet "ecclesia" om menigheten som kirke.

På hebraisk brukes uttrykket "Edat JHVH" om "JHVHs menighet" som forsamling (Engelsk: appointed meeting). Det hebraiske "Qahal Israel" brukes om "Israels sammenkalte forsamling" (Engelsk: assembly called together). Her dreier det seg i begge tilfelle om mennesker og ikke om bygninger.

Når vi ovenfor snakker om "Kirken" tenker vi på den autoriserte organisasjonen og dens medlemmer.

Begrepet "den katolske kirke" betyr "den allmenne kirke", eller som det er uttrykt i den Norske kirkes trosbekjennelse "en hellig alminnelig kirke".

Moderkirken og hennes døtre:

Både "moderkirken" den Romersk katolske kirke først, og hennes "døtre", som den Lutherske kirke og den Reformerte (Kalvinistiske) kirke, har oppfattet seg selv som den Guds Menighet som har trådt i stedet for Israel som arving til Guds løfter. De ser Israel og jødefolket som Guds folk innen en "dispensasjon", et tidsrom avsatt for dem under den "gamle pakt".

Men, sier kirken, da jødene forkastet Kristus som frelser, korsfestet ham og ikke ville omvende seg til kristendommen men erklærte at hans blod skulle komme over dem og deres barn, da falt de ut av nåden og utvelgelsen.

I "den nye pakt" står da Kirken som autoritet og som innehaver av Guds løfter. Skal jødene bli frelst må de legge fra seg Torah og sine jødiske skikker.

De må, i følge Kirken, ta imot Kristus som Messias og Frelser og erkjenne at han er Gud, i den forstand at Kristus er en av de tre i "Treenigheten", Fader, Sønn og Hellig Ånd.

Dermed faller JHVHs løfter til Israel som folk. Det betyr blant annet at de ikke har noe krav på Eretz Israel, og at de må fraskrive seg sine fedres tro. Mesteparten av Tanakhs profetier må derfor tolkes på "åndelig" vis, og tolkningen utføres av Kirkens ledere, for de er ledet av den Hellige Ånd.

Hvorfor Moderkirken hindret menigmanns adgang til Bibelen:

Når man betrakter resultatet kan man godt forstå hvorfor Kirken forbød legfolk å lese Bibelen. Da Bibelen ble allemannseie kom en reaksjon som først skapte utbrytere som Luther, Zwingli og Calvin med deres "kirker", og som senere har fortsatt i en prosess som går i retning av å søke røttene til vår tro i Tanakh.

Det er i denne prosessen vi nå befinner oss, og vi regner med å se den bli til en uunngåelig reformasjon som vil fjerne Kirkens autoritet og bringe oss tilbake til Zion og Israels Messias, Jeshua.

Vi er nå i ferd med å se løftene til Israel oppfylt. Jødene vender tilbake til sitt land, og hedningefolkene samler seg mot Israel. Både kirkene og islam blir fiender av Israel fordi selve Israels og jødenes eksistens vitner om deres eget manglende grunnlag for autoritet.

Begge disse religionene bygger på Tanakh, og begge forkaster Tanakh og vrir på dens profetier i det de selv påstår seg å ha den senere og mer fullkomne åpenbaring.

Krig mot Israel i emning nå:

Her er ord fra profeten Sakarias 13 og 14 kapittel om hva som snart vil skje, og vi ser det er i emning:

”Dette utsagn er JHVHs ord om Israel. Så sier JHVH, som utspente himmelen og grunnfestet jorden og dannet menneskets ånd i hans indre: Se, jeg gjør Jerusalem til en tumleskål for alle folkene rundt omkring. Også over Juda skal det gå ut når Jerusalem blir kringsatt. Og det skal skje på den dag at jeg vil gjøre Jerusalem til en sten å løfte på for alle folkene. Alle som løfter på den, skal såre seg selv. Ja, alle jordens hedningefolk skal samle seg mot det.

Se, det kommer en JHVHs dag, da det hærfang som er tatt fra deg, skal skiftes ut i din midte. For jeg vil samle alle hedningefolkene til krig mot Jerusalem, og staden skal bli tatt og husene bli plyndret, og kvinnene bli skjendet, og halvdelen av staden skal måtte gå i landflyktighet, men resten av folket skal ikke utryddes av staden.

For JHVH skal dra ut og stride mot disse hedningefolk, som han før har stridt på kampens dag.

Da skal JHVH min Elohim komme, og alle hellige med deg, min Elohim.

Da skal JHVH bli konge over hele landet; på den dag skal JHVH være én, og hans navn ett. Og folket skal bo der, og der skal aldri mere lyses bann over det. Jerusalem skal ligge der trygt.

Og alle de som blir igjen av alle de hedningefolk som angrep Jerusalem, skal år etter år dra op for å tilbe Kongen, JHVH Zevaot, og for å delta i løvsalenes fest. Men om noen av jordens folk ikke drar opp til Jerusalem for å tilbe Kongen, JHVH Zevaot, så skal det ikke komme regn hos dem.

Om Egypts folk ikke drar op og ikke møter frem, da skal det ikke komme regn hos dem heller.

Den samme plage skal ramme dem, som JHVH lar ramme de hedningefolk som ikke drar op for å delta i løvsalenes fest.”

Roma mot Jerusalem:

Det er ikke til Roma de troende skal komme opp for å holde kirkens høytider, men til Jerusalem for å holde JHVHs høytider. Heller ikke er det slik at jødene og Israels stammer skal komme til Kirken og underlegge seg dens prelater, helgener, munkevesen og billedtilbedelse. Men hedningefolkene, goyim, skal komme til Israel:

”Så sier JHVH:

Akt på det som er rett, og gjør rettferdighet! For min frelse kommer snart, og snart skal min rettferdighet åpenbares. Salig er det menneske som gjør dette, det menneskebarn som holder fast ved det, som holder sabbaten, så han ikke vanhelliger den, som varer sin hånd, så den ikke gjør noe ondt.

Den fremmede som holder seg til JHVH, må ikke si:
JHVH vil visst skille meg fra sitt folk! Og gildingen må
ikke si: Se, jeg er et tørt tre!

For så sier JHVH: De gildinger som vil holde mine
sabbater og velge det som jeg har behag i, og holde fast
ved min pakt, dem vil jeg i mitt hus og innenfor mine
murer gi et minne og et navn bedre enn sønner og
døtre; et evig navn vil jeg gi dem, som ikke skal
utryddes.

Og de fremmede som holder seg til JHVH for å tjene
ham og for å elske JHVHs navn, for å være hans tjenere,
alle de som holder sabbaten, så de ikke vanhelliger den,
og som holder fast ved min pakt, dem vil jeg føre til mitt
hellige berg og glede dem i mitt bedehus, for mitt hus
skal kalles et bedehus for alle folk. Så sier JHVH, Israels
Elohim, han som samler de fordrevne av Israel: Ennå
flere vil jeg samle til ham, foruten dem som allerede er
samlet til ham.” Jes 56:1-8.

**Og fra Jerusalem skal Torah gå ut til alle verdens
folkeslag:**

”Og det skal skje i de siste dager, da skal fjellet der JHVHs hus står, være grunnfestet på toppen av fjellene og høyt hevet over alle høyder, og alle hedningefolk skal strømme til det. Og mange folkeslag skal gå avsted og si: Kom, la oss gå opp til JHVHs berg, til Jakobs Elohims hus, så han kan lære oss sine veier, og vi ferdes på hans stier!

For fra Zion skal Torah gå ut, og JHVHs ord fra Jerusalem. Og han skal dømme mellom hedningefolkene og skifte rett for mange folkeslag, og de skal smi sine sverd om til hakker og sine spyd til vingårdskniver.

Et folk skal ikke lenger løfte sverd mot et annet, og de skal ikke mere lære å føre krig. Jakobs hus! Kom, la oss vandre i JHVHs lys!” Jes 2:2-4.

ISRAEL OG JUDA.

En oversikt:

Det er en vanlig oppfatning at det vi i dag kaller jøder omfatter hele folket Israel, de som stammer fra Abraham, Isak og Jakob og som dro ut fra fangenskapet i Egypt under ledelse av Moses.

Men det stemmer ikke med beretningen i Tanakh. Abraham fikk sønnen Ismael med Hagar. Abraham fikk sønnen Isak med Sarah, og senere fikk han seks sønner med Keturah. Isak ble den som brakte velsignelsen og pakten videre. Isak fikk sønnene Esau og Jakob med Rebekka. Jakob ble den som arvet velsignelsen og pakten. Jakob fikk tolv sønner med sine to hustruer, Leah og Rakel og sine to medhustruer Silpa og Bilha. Jakob fikk navnet Israel.

En av sønnene til Jakob het Josef. Han fikk to sønner med sin hustru Asnat, datter til Potifera, presten i On i Egypt. Sønnene het Manasse og Efraim. Før Jakob døde "adopterte" han disse to barnebarna, slik at de ble regnet på like linje med de 12 sønnene.

Alle disse ble fra den tid regnet som stammefedre. I stedet for Josefs stamme kom derved Manasse stamme og Efraim stamme.

Da Israelfolket dro ut fra Egypt under lederskap av Moses ble de organisert slik at Levis stamme ble dedikert til prestatjeneste. (4M 3:12) Det omfattet også andre funksjoner i samfunnslivet. Israel leiret seg rundt Tabernakelet i ørkenen slik at Levi lå midt i leiren rundt Tabernakelet. (4M 2:1-34) Rundt dem lå de øvrige 12 stammene, hver under sitt banner, slik:

Mot øst: Juda (leder), Issakar og Sebulon.

Mot syd: Ruben (leder), Simeon og Gad.

Mot vest: Efraim (leder), Manasse og Benjamin.

Mot nord: Dan (leder), Aser og Naftali.

Da de senere kom inn i landet fikk alle de 12 stammene tildelt hvert sitt område som arv. Men Levi skulle bo i byer med omliggende jord, spredt rundt i landet til de 12 stammene. Det var således 13 stammer, selv om vi vanligvis omtaler dem som 12. Vi kan legge merke til at de som i ørkenen ble leiret mot vest alle var Rakels etterkommere.

Efraim og Manasse kalles av og til Josefs stamme. Og det kan ha vært et spesielt forhold mellom Rakels etterkommere.

Før han døde profeterte Jakob over hver av stammene (1M 49:1-28). Før Moses døde profeterte også han over hver av stammene (5M 33:6-29). Da Israel ble et kongerike under Saul, under David og under Davids sønn Salomo var alle stammene med i Israel. Samlenavnet for dem alle var "Am Israel" (Folket Israel). Men man ser også omtalt, hver for seg, "Beit Israel" og "Beit Jehudah" (Israels Hus og Judas Hus).

Under Salomo ble Am Israel en stormakt og drev vidstrakt handel og samkvem med mange nasjoner. Der var en pomp og prakt uten like. Men det kostet dyrt, og misnøyen med skatter og pliktarbeid ble stor. Salomo hadde en dugelig arbeidsformann som het Jeroboam Ben Nebat. Han ble senere opprørsleder. Salomos sønn Rehabeam tålte ikke kritikken fra folket. Han ville tyne dem mer enn hans far Salomo hadde gjort.

Profeten Akia fra Silo fikk et oppdrag fra JHVH. Han traff på Jeroboam, rev kappen sin i 12 stykker og ba Jeroboam å forsyne seg med 10 av disse.

Slik ville JHVH gjøre Jeroboam til konge over Beit Israel, Israels Hus. Rehabeam skulle få Beit Jehudah, Judas Hus. Det omfattet også Simeon stamme. Fra da av ble det to atskilte kongeriker, Israel i nord var "Nordriket" og

besto av 10 stammer, og Juda i sør var "Sørriket" og besto av to stammer, Juda og Simeon.

De to rikene lå ofte i krig mot hverandre. Denne atskillelsen har fulgt oss ned til vår tid. Først ved Messias komme vil de to bli forenet igjen. Israel ble hærtatt av Assyrerne og bortført omkring år 720 f.Kr. Bare en liten rest ble tilbake i landet sitt, det vi nå kaller Samaria eller "Vestbredden".

Av disse få gjenværende er Samaritanene. Noen få fra Israel ble også assimilert i Juda, derav en del Levitter. Samaritanene ville ikke godkjenne Jerusalem som det sted JHVH skulle tilbedes. For dem var og er, fjellet Garisim, velsignelsens berg, det sted man skal tilbe JHVH. (5M 27:11-13). Og der vil de bo, og de har ikke villet gifte seg utenfor sin ætt.

For å overleve har de i den senere tid tillatt at de av Efraim og Manasse kan ta seg hustruer av jødisk ætt dersom disse konverterer til deres tro.

Men Levis ætt iblant dem er så vidt vi forstår fremdeles uten innblanding. Resten av Israel ble spredt rundt blant verdens nasjoner, og den alt overveiende del av dem har ikke anelse om at de er av Israel.

Men i følge profetiene skal de våkne opp til å kjenne sitt kall og sin identitet i "endetiden", før Messias kommer. Og da skal de samles sammen med Juda, jødene, og bli til ett folk igjen. De skal da dra opp og ta landet i eie. Da skal verdens nasjoner samle seg mot dem og forsøke å utslette dem.

Men JHVH skal kjempe for Israel og slå ned fiendehæren. Deretter vil Messiasriket komme, og verden vil bli regjert fra Zion.

Beit Jehudah, Sørriket Juda, ble hårtatt av babylonerne og ført bort i eksil om lag år 586 f.Kr. Men omlag 50 til 70 år senere vendte mange tilbake til hjemlandet. De ble stadig hjemsøkt av fiender, persere, grekere og romere.

Men de holdt stand og bevarte sin tro og sin identitet som jøder. I år 70 e.Kr. ble Tempelet i Jerusalem brent ned og det ble aldri gjenoppbygget. Simon bar Kosiba ledet en revolt der jødene vant landet tilbake i år 132 e.Kr. Han fikk heltenavnet Bar Kokhba, Stjernesønnen.

Men friheten varte bare ca tre år. Aelia Capitolina het den hedenske byen som ble reist på Jerusalems ruiner, og jødene ble forvist fra landet sitt. De har fra da av spredt seg over hele verden. De har vært foraktet, undertrykket og forfulgt. Det hele endte i Hitlers forsøk

på å utslette alle jøder i det han kalte ”den endelige løsning”.

Da den annen verdenskrig var slutt og det gikk opp for verden hva som var skjedd, vant jødene en enorm sympati. FN åpnet for et jødisk hjemland, og i 1948 ble Eretz Israel erklært. Jødene strømmet tilbake til landet og dyrket det opp. Men fra første stund ble de møtt med krig etter krig. Nå er antisemittismen intens både innen islam og verden for øvrig. Men for mange er dette nettopp tiden da vi kjenner oss igjen i Bibelens profetier og ser hva som snart vil skje.

Flavius Josephus skrev om Israels bortførte ti stammer i sitt verk ”Antiquities of the Jews” Bok XI, kap. V, vers 2:

”Det er bare to stammer i Asia og Europa som er underlagt romerne, mens de ti stammer er bortenfor Eufrat ennå. Og de er en umåtelig mengde, for mange til at de kan telles.”

Nedenfor er samlet en del av profetiene som viser forskjellen på Beit Israel og Beit Jehudah, men som også viser den enhet som var og som nå vokser frem igjen. De to skal forenes til Am Israel, og verdens nasjoner vil være velkomne inn, dersom de tar imot JHVH og hans lov, Torah.

Israel og Juda skiller lag:

1 Kong 11:25-43 og 12:1-19

Jeroboam og Rehabeam

Så var det en av Salomos tjenere, Jeroboam, Nebats sønn, en efra'imit fra Sereda: hans mor hette Serua og var enke. Han reiste seg også mot kongen. Og således gikk det til at han reiste seg mot kongen: Salomo bygget på Millo - han ville lukke det åpne sted i sin far Davids stad.

Nu var Jeroboam en dyktig kar, og da Salomo så at den unge mann var en dugelig arbeider, satte han ham til å ha tilsyn med alt det arbeid Josefs hus hadde å utføre.

Profeten Akia

På den tid hendte det engang da Jeroboam var gått ut fra Jerusalem, at profeten Akia fra Silo traff ham på veien; han hadde en ny kappe på, og de to var alene på marken. Da tok Akia den nye kappen han hadde på, og rev den i tolv stykker. Og han sa til Jeroboam: Ta deg ti stykker!

For så sier JHVH, Israels Elohim: Jeg river riket ut av Salomos hånd og gir deg de ti stammer; men den ene stammen skal han få ha for min tjener Davids skyld og for Jerusalems skyld, den stad som jeg har utvalgt blant alle Israels stammer.

Så vil jeg gjøre fordi de har forlatt meg og tilbedt Astarte, sidoniernes guddom, og Kamos, Moabs gud, og Milkom, Ammons barns gud, og ikke vandret på mine veier og ikke gjort hva rett er i mine øyne, og ikke holdt mine lover og bud, således som hans far David gjorde.

Dog vil jeg ikke ta noe av riket fra ham selv, men la ham være fyrste så lenge han lever, for min tjener Davids skyld, som jeg utvalgte, og som holdt seg etter mine bud og lover. Men jeg vil ta riket fra hans sønn og gi deg det - de ti stammer.

Men hans sønn vil jeg gi en stamme, for at min tjener David alltid må ha en lampe brennende for mitt åsyn i Jerusalem, den stad jeg har utvalgt meg for å la mitt navn bo der. Men deg vil jeg ta og la deg råde over alt hva du attrår, og være konge over Israel.

Og hvis du hører på alt det jeg byder deg, og vandrer på mine veier og gjør hva rett er i mine øyne, så du holder mine lover og bud, således som min tjener David gjorde, så vil jeg være med deg og bygge deg et hus som står

fast, likesom jeg gjorde for David, og jeg vil gi deg Israel. Og Davids ætt vil jeg ydmyke på grunn av det som er gjort, dog ikke for alle tider.

Salomo søkte nu å drepe Jeroboam; men Jeroboam tok avsted og flyktet til Egypt, til Sisak, kongen i Egypt, og han ble i Egypt til Salomos død.

Salomo dør

Hva som ellers er å fortelle om Salomo, om alt det han gjorde, og om hans visdom, det er oppskrevet i Salomos krønike. Den tid Salomo var konge i Jerusalem over hele Israel, var førti år.

Så la Salomo seg til hvile hos sine fedre og blev begravet i sin far Davids stad, og hans sønn Rehabeam ble konge i hans sted.

Rehabeam trosser folkeviljen

Rehabeam drog til Sikem; for hele Israel var kommet til Sikem for å gjøre ham til konge. Da Jeroboam, Nebats sønn, hørte det - han var ennå i Egypt; han var flyktet dit for kong Salomo og bodde således nu i Egypt, men de

sendte bud dit og kalte ham hjem - da kom han og hele Israels menighet og talte til Rehabeam og sa:

Din far gjorde vårt åk tungt; men lett nu du den hårde tjeneste og det tunge åk som din far la på oss! Så vil vi tjene deg. Han svarte dem: Gå bort og vent i tre dager og kom så hit til meg igjen! Så gikk folket bort.

Og kong Rehabeam rådførte seg med de gamle, som hadde gjort tjeneste hos hans far Salomo, mens han ennå levde, og han sa: Hva råder dere meg til å svare dette folk? De svarte ham: Hvis du i dag lyder dette folk og retter deg etter dem og gir dem gode ord til svar, så vil de være dine tjenere for alle tider.

Men han aktet ikke på det råd som de gamle hadde gitt ham, men rådførte seg med de unge, som var vokset op sammen med ham, og som nu var i hans tjeneste.

Han spurte dem: Hva råder dere til at vi skal svare dette folk som har sagt til meg: Lett det åk din far la på oss?

Og de unge, som var vokset op sammen med ham, svarte ham: Så skal du si til dette folk som sa til deg: Din far gjorde vårt åk tungt, men gjør du det lettere for oss - så skal du tale til dem: Min lillefinger er tykkere enn min fars lender; har nu min far lagt et tungt åk på dere, så vil

jeg gjøre deres åk ennå tyngre; har min far tuktet dere med sveper, så vil jeg tukte dere med skorpioner.

Så kom Jeroboam og alt folket til Rehabeam den tredje dag, således som kongen hadde sagt: Kom til meg igjen om tre dager! Da ga kongen folket et hardt svar - han aktet ikke på det råd som de gamle hadde gitt ham, men svarte dem som de unge hadde rådet til:

Har min far gjort deres åk tungt, så vil jeg gjøre deres åk ennå tyngre; har min far tuktet dere med sveper, så vil jeg tukte dere med skorpioner.

Israel skiller lag med Juda:

Kongen hørte ikke på folket; for JHVH styrte det så for at hans ord skulde bli oppfylt, det som JHVH hadde talt til Jeroboam ben Nebat, ved Akia fra Silo.

Da nu hele Israel så at kongen ikke hørte på dem, svarte folket kongen og sa: Hva del har vi i David? Vi har ingen lodd i Isaïs sønn. Til dine telt, Israel! Se nu selv til ditt hus, David! Så drog Israel hjem igjen. Bare over de Israels barn som bodde i Judas byer, blev Rehabeam konge.

Da sendte kong Rehabeam Adoram avsted, han som hadde oppsyn med pliktarbeidet; men hele Israel stenet ham, så han døde, og kong Rehabeam selv måtte i all hast springe opp i sin vogn og flykte til Jerusalem. Således falt Israel fra Davids hus, og så har det vært til denne dag.

Profetiene om gjenforeningen av Israel og Juda:

Esek 36:17-38 og 37:1-28

Beit Israel ble spredt blant folkene:

Menneskesønn! Israels hus (Beit Israel) bodde i sitt land, og de gjorde det urent ved sin ferd og sine gjerninger.

Som en kvinnes månedlige urenhet var deres ferd for mitt åsyn.

Da utøste jeg min harme over dem for det blods skyld som de hadde utøst over landet, og fordi de hadde gjort det urent med sine motbydelige avguder. Og jeg spredte dem blant folkene, og de blev strødd omkring i landene; etter deres ferd og deres gjerninger dømte jeg dem.

Og da de kom til de folk som de kom til, vanhelliget de mitt hellige navn, og det blev sagt om dem: Dette er JHVHs folk, og allikevel måtte de dra ut av hans land!

JHVH vil kalle Israel tilbake til deres fedreland

Da ynkedes jeg over mitt hellige navn, som Israels hus hadde vanhelliget blant de folk som de var kommet til. Derfor skal du si til Israels hus: Så sier JHVH, Israels Elohim: Ikke for deres skyld, Israels hus, gjør jeg det, men for mitt hellige navns skyld, som dere har vanhelliget blant de folk som dere er kommet til.

Jeg vil hellige mitt store navn, som er blitt vanhelliget blant folkene, det som dere har vanhelliget blant dem, og folkene skal kjenne at jeg er JHVH, sier JHVH, Israels Elohim, når jeg åpenbarer min hellighet på dere for deres øyne.

Jeg vil hente dere fra folkene og samle dere fra alle landene, og jeg vil la dere komme til deres eget land. Og jeg vil sprengte rent vann på dere, og dere skal bli rene; fra alle deres urenheter og fra alle deres motbydelige avguder vil jeg rense dere.

Beit Israel vil omvende seg og holde JHVHs Torah

Jeg vil gi dere et nytt hjerte, og en ny ånd vil jeg gi inneni dere, og jeg vil ta bort stenhjertet av deres kjød og gi dere et kjødhjerte. Min Ånd vil jeg gi inneni dere, og jeg vil gjøre at dere følger mine bud og holder mine

lover og gjør etter dem. Dere skal bo i det land jeg ga deres fedre, og dere skal være mitt folk, og jeg vil være deres Elohim.

Jeg vil fri dere fra alle deres urenheter, og jeg vil kalle på kornet og gjøre det foldrikt og ikke la hungersnød komme over dere. Jeg vil mangfoldiggjøre trærnes frukt og markens grøde, så dere ikke mere for hungers skyld skal lide hån blant hedningefolkene.

Da skal dere komme i hu deres onde ferd og deres gjerninger, som ikke var gode, og dere skal vemmes ved dere selv for deres misgjerninger og deres vederstyggeligheter.

Ikke for deres skyld gjør jeg det, sier JHVH, Israels Elohim, det skal dere vite! Blues og skam dere over deres ferd, Israels hus!

Landet vil bli gjenreist og rikt

Så sier JHVH, Israels Elohim: Den dag jeg renser dere fra alle deres misgjerninger, vil jeg la det bo folk igjen i byene, og ruinene skal bygges opp igjen, og det land som var lagt øde, skal bli dyrket i stedet for at det var en ørken for hver manns øyne som gikk forbi.

Da skal de si: Dette land som var lagt øde, er blitt som Edens have, og de herjede og ødelagte og nedrevne byer er gjenreist og har fått murer. Og de folk som blir igjen rundt omkring dere, skal kjenne at jeg, JHVH, har bygget opp igjen det som var revet ned, og tilplantet det ødelagte land. Jeg, JHVH, har sagt det, og jeg skal gjøre det.

Så sier JHVH, Israels Elohim: Også i dette vil jeg bønnhøre Israels hus, så jeg gjør det for dem:

Jeg vil gjøre det så rikt på folk som en fårehjord; som en hellig hjord, som Jerusalems hjord på dets høytider.

Således skal de ødelagte byer bli fulle av menneskehjorder, og de skal kjenne at jeg er JHVH.

Profetiene om gjenforeningen av Israel og Juda:
Jer 3:7-18 og 31:31-40

Beit Jehudah ble troløs mot JHVH

Og jeg sa: Når hun har gjort alt dette, vil hun vende tilbake til meg. Men hun vendte ikke tilbake, og det så hennes søster Juda, den troløse.

Og jeg så at enda jeg hadde latt den frafalne, Israel, fare og gitt henne hennes skilsmissebrev, fordi hun hadde

drevet hor, fryktet allikevel ikke hennes søster Juda, den troløse, men gikk avsted og drev hor hun også; og med sitt frekke hor vanhelliget hun landet, og hun drev hor med sten og med tre.

Og med alt dette vendte hennes søster Juda, den troløse, ikke tilbake til meg av hele sitt hjerte, men bare på skrømt, sier JHVH. Og JHVH sa til meg: Den frafalne, Israel, har vist seg rettferdigere enn den troløse, Juda.

JHVH vil kalle Beit Israel hjem fra landet i nord

Gå avsted og rop ut disse ord mot nord og si: Vend tilbake, Israel, du frafalne, sier JHVH; jeg vil ikke senke mitt åsyn i vrede mot dere.

For jeg er miskunnelig, sier JHVH, jeg vil ikke holde fast ved min vrede evinnelig. Bare erkjenn din misgjerning, at du er falt fra JHVH din Elohim og på forskjellige veier har løpt om til de fremmede guder, inn under hvert grønt tre, og på min røst har dere ikke hørt, sier JHVH.

JHVH vil kalle en av en by og to av en ætt

Vend tilbake, dere frafalne barn, sier JHVH; for jeg er deres ekteherre, og jeg vil ta dere, en av en by og to av

en ætt, og føre dere til Zion. Og jeg vil gi dere hyrder etter mitt hjerte, og de skal røkte dere med forstand og visdom.

Og når dere blir et stort og tallrikt folk i landet i de dager, sier JHVH, da skal de ikke mere tale om JHVHs paktsark eller tenke på den; de skal ikke komme den i hu og ikke savne den, og der skal ikke mere gjøres noen slik ark.

På den tid skal de kalle Jerusalem JHVHs trone, og alle folkene skal samle seg der, til JHVHs navn i Jerusalem, og de skal ikke mere følge sitt onde, hårde hjerte.

Beit Israel og Beit Jehudah vil bli ett folk igjen

I de dager skal Judas hus gå til Israels hus, og de skal komme sammen fra landet i nord til det land jeg ga deres fedre til arv.

Beit Israel og Beit Jehudah fornyer pakten med JHVH

Se, dager kommer, sier JHVH, da jeg vil opprette en ny pakt med Israels hus og med Judas hus, ikke som den pakt jeg opprettet med deres fedre på den dag da jeg tok dem ved hånden for å føre dem ut av Egyptens land,

den pakt med meg som de brøt, enda jeg var deres ektemann, sier JHVH.

Men dette er den pakt jeg vil opprette med Israels hus etter de dager, sier JHVH: Jeg vil gi min lov i deres sinn og skrive den i deres hjerte, og jeg vil være deres Elohim, og de skal være mitt folk.

Og de skal ikke mere lære hver sin neste og hver sin bror og si: Kjenn JHVH! For de skal alle kjenne meg, både små og store, sier JHVH; for jeg vil forlate deres misgjerning og ikke mere komme deres synd i hu.

JHVHs Torah er evigvarende

Så sier JHVH, som satte solen til lys om dagen og lover for månen og stjernene, så de lyser om natten, han som opprører havet så dets bølger bruser - JHVH Tzevaot, er hans navn: Dersom ikke disse lover lenger står ved makt for mitt åsyn, sier JHVH, da skal også Israels ætt opphøre å være et folk for mitt åsyn alle dager.

Så sier JHVH: Dersom himmelen kan måles der oppe, og jordens grunnvoller utforskes der nede, da vil også jeg forkaste all Israels ætt for alt det de har gjort, sier JHVH.

Dette skal skje her på jorden. Det er ikke profetier om himmelriket.

Se, dager kommer, sier JHVH, da byen skal bygges for JHVH, fra Hananels tårn like til Hjørneporten.

Og målesnoren skal gå videre rett frem over Gareb haugen, og så skal den vende seg til Goa, og hele dalen med de døde kroppene og asken, og alle markene like til Kedrons bekk, til Hesteportens hjørne mot øst, skal være hellige for JHVH. Der skal aldri mere rykkes noe opp eller brytes noe ned.

**Profetiene om gjenforeningen av Israel og Juda:
Esek 37:1-28**

De tørre ben i dalen.

JHVHs hånd kom over meg, og JHVH førte meg i ånden ut og satte meg ned midt i dalen, og den var full av ben. Og han førte meg rundt omkring dem, og jeg så at de lå der i store mengder utover dalen, og de var aldeles tørre.

Og han sa til meg: Menneskesønn! Skal disse ben bli levende? Jeg svarte: JHVH, Israels Elohim, du vet det! Da

sa han til meg: Spå om disse ben og si til dem: Dere tørre ben, hør JHVHs ord! Så sier JHVH, Israels Elohim, til disse ben: Se, jeg lar det komme livsånde i dere, og dere skal bli levende.

Jeg vil legge sener på dere og la det komme kjøtt på dere og dekke dere med hud og gi livsånde i dere, og dere skal bli levende; og dere skal kjenne at jeg er JHVH.

De tørre ben blir levende:

Og jeg spådde således som det var befalt meg, og mens jeg spådde, hørtes det en sterk lyd; det blev et bulder, og benene nærmet seg til hverandre. Og jeg så, og se, det kom sener og kjøtt på dem, og ovenpå det drog det seg hud over dem; men livsånde var det ikke i dem.

Da sa han til meg: Spå og tal til livsånden!

Spå, menneskesønn, og si til livsånden:

Så sier JHVH, Israels Elohim: Kom du livsånde fra de fire vinder og blås på disse drepte menn, så de kan bli levende!

Og jeg spådde således som han hadde befalt meg, og livsånden kom i dem, og de ble levende og stod opp på sine føtter, en meget, meget stor hær.

Disse ben er Beit Israel som blir levende og vender hjem til landet sitt

Og han sa til meg: Menneskesønn! Disse ben er hele Israels hus. Se, de sier: Våre ben er fortørket, og vårt håp er gått til grunne; vi er fortapt. Spå derfor og si til dem: Så sier JHVH, Israels Elohim:

Se, jeg åpner deres graver og lar dere, mitt folk, stige opp av deres graver, og jeg fører dere til Israels land. Og dere skal kjenne at jeg er JHVH, når jeg åpner deres graver og lar dere, mitt folk, stige opp av deres graver.

Og jeg vil gi min Ånd i dere, og dere skal bli levende, og jeg vil bosette dere i deres land, og dere skal kjenne at jeg, JHVH, har sagt det, og at jeg også vil gjøre det, sier JHVH.

Den brukne staven settes sammen.

Og JHVHs ord kom til meg, og det lød så: Og du menneskesønn! Ta deg en stav og skriv på den: For Juda og for Israels barn, hans medbrødre! Og ta deg en annen stav og skriv på den:

For Josef - en stav for Efraim og hele Israels hus, hans medbrødre! Og sett dem sammen, den ene til den andre, til én stav, så de blir til ett i din hånd!

Israel og Juda blir ett folk igjen.

Og når ditt folks barn sier til deg: Vil du ikke la oss få vite hva du mener med dette? - da skal du si til dem: Så sier JHVH, Israels Elohim:

Se, jeg tar Josefs stav, som er i Efraims hånd, og Israels stammer, hans medbrødre, og jeg legger dem til Judas stav og gjør dem til én stav, så de blir til ett i min hånd.

Og de staver som du skriver på, skal du holde i din hånd for deres øyne. Si så til dem: Så sier JHVH, Israels Elohim: Se, jeg henter Israels barn fra de folk som de dro bort til, og jeg vil samle dem fra alle kanter og føre dem til deres eget land.

Og jeg vil gjøre dem til ett folk i landet, på Israels fjell, og én konge skal være konge for dem alle, og de skal ikke mere være to folk og ikke mere dele seg i to riker.

Messias blir konge over Am Israel og de skal holde JHVHs Torah

Og de skal ikke mere gjøre seg urene med sine motbydelige avguder og med sine vederstyggeligheter eller med noen av sine misgjerninger. Og jeg vil utfri dem fra alle deres bosteder, hvor de har syndet, og

rense dem, og de skal være mitt folk, og jeg vil være deres Elohim.

Og min tjener David skal være konge over dem, og én hyrde skal det være for dem alle, og mine lover skal de følge, og mine bud skal de holde og gjøre etter dem.

Og de skal bo i det land jeg gav min tjener Jakob, det som deres fedre bodde i; de skal bo i det, de og deres barn og deres barnebarn, til evig tid, og David, min tjener, skal være deres fyrste evinnelig.

Den evige pakt mellom JHVH og Am Israel gjenopprettes

Og jeg vil gjøre en fredspakt med dem - en evig pakt med dem skal det være; og jeg vil bosette dem i mitt land og la dem bli tallrike.

Og jeg vil sette min helligdom midt iblant dem for evig tid. Og min bolig skal være over dem, og jeg vil være deres Elohim, og de skal være mitt folk. Og folkene skal kjenne at jeg er JHVH, som helliger Israel, når min helligdom blir midt iblant dem til evig tid.

Hoseas profetier om gjenforeningen av Israel og Juda:

Lo Ammi og Lo Ruhama:

Hos 1 og 2 og 3

Gå og få deg en horkvinne og horebarn

JHVHs ord som kom til Hoseas, Be'eris sønn, i de dager da Ussias, Jotam, Akas, Esekias var konger i Juda, og da Jeroboam, Joas' sønn, var konge i Israel. Da JHVH begynte å tale til Hoseas, sa JHVH til ham: Gå og få deg en horkvinne og horebarn! For landet driver hor og følger ikke mere JHVH.

Da gikk han og ektet Gomer, Dibla'ims datter, og hun ble fruktsommelig og fødte ham en sønn.

Beit Israel skal ikke lenger være JHVHs folk, men Beit Jehudah skal finne miskunn.

Og JHVH sa til ham: Kall ham Jisre'el! For om en liten stund vil jeg hjemsøke Jisre'els blodskyld på Jehus hus og gjøre ende på kongedømmet i Israels hus.

Og det skal skje på den dag at jeg sønderbryter Israels bue i Jisre'els dal. Og hun blev atter fruktsommelig og fødte en datter, og han sa til ham: Kall henne Lo-

Ruhama! For jeg vil ikke mere miskunne meg over Israels hus, så jeg skulde tilgi dem.

Men over Judas hus vil jeg miskunne meg, og jeg vil frelse dem ved JHVH deres Elohim; jeg vil ikke frelse dem ved bue eller sverd eller krig, ved hester eller ryttere.

Da hun hadde advent Lo-Ruhama, ble hun atter fruktsommelig og fødte en sønn. Og han sa: Kall ham Lo-Ammi! For dere er ikke mitt folk, og jeg vil ikke tilhøre dere.

Likevel skal Beit Israel bli overmåte tallrikt, og de skal atter bli JHVHs barn

Men allikevel skal tallet på Israels barn bli som havets sand, som ikke lar seg måle eller telle, og det skal skje:

På det sted hvor det blev sagt til dem: Dere er ikke mitt folk, skal det sies til dem: Den levende Elohims barn!

Beit Israel og Beit Jehudah skal bli ett folk igjen

Og Judas barn og Israels barn skal fylke seg sammen og ta seg en høvding og dra op av landet; for stor er

Jisre'els dag. Si da til deres brødre: Ammi! Og til dere søstre: Ruhama!

Om hvordan Israel har falt fra JHVH, og resultatet

Gå i rette med deres mor, gå i rette med henne! For hun er ikke min hustru, og jeg er ikke hennes mann. Få henne til å ta sine horeminer bort fra sitt ansikt og sine utuktige fakter fra sine bryster, for at jeg ikke skal kle henne naken og stille henne frem som hun var den dag hun blev født, og gjøre henne lik en ørken, et tørt land, og la henne dø av tørst!

Og hennes barn vil jeg ikke miskunne meg over; for de er horebarn. For deres mor har drevet hor, hun som fødte dem, har båret seg skammelig at - hun sa:

Jeg vil gå etter mine elskere, de som gir meg mitt brød og mitt vann, min ull og mitt lin, min olje og min vin.

Se, derfor stenger jeg din vei med torner; jeg reiser en mur foran henne, så hun ikke finner sine stier; når hun løper etter sine elskere, skal hun ikke nå dem, når hun søker dem, skal hun ikke finne dem.

Om hvordan Israel vil omvende seg til JHVH

Da skal hun si: Jeg vil vende tilbake til min første mann; for den gang hadde jeg det bedre enn nu. Hun skjønte ikke at det var jeg som gav henne kornet og mosten og oljen, og som gav henne sølv og gull i mengdevis, som de brukte til Ba'al. Derfor vil jeg ta mitt korn tilbake, når dets tid kommer, og min most, når tiden er inne, og jeg vil ta bort min ull og mitt lin, som tjener til å skjule hennes blusel.

JHVH vil rense ut avguderiet og frafallet fra Israel.

Ja, nu vil jeg avdekke hennes visne kropp for hennes elskeres øyne, og ingen skal rive henne ut av min hånd.

Og jeg vil gjøre ende på all hennes glede, på hennes fester, hennes nymåner og hennes sabbater og alle hennes høytider.

Og jeg vil ødelegge hennes vintre og hennes fikentre, hvorom hun har sagt: De er min horelønn, som mine elskere har gitt meg. Og jeg vil gjøre dem til skog, og markens dyr skal ete dem. Og jeg vil hjemsøke henne for de dager da hun brente røkelse for Ba'alene og prydet seg med nesering og halssmykke og gikk etter sine elskere, men glemte meg, sier JHVH.

Israel skal igjen påkalle JHVHs navn og ikke lenger kalle ham Ba'al (Herren)

Se, derfor vil jeg lokke henne og føre henne ut i ørkenen og tale vennlig til henne, og så snart hun kommer derfra, vil jeg gi henne hennes vingårder igjen og gjøre Akors dal til en håpets dør for henne; og hun skal takke der, som i sin ungdoms dager, som den dag hun dro opp fra Egyptens land.

Og det skal skje på den dag, sier JHVH, at du skal rope: Min mann!

Og du skal ikke mere rope til meg: Min Ba'al! Og jeg vil ta Ba'alenes navn bort fra hennes munn, og de skal ikke mere nevnes ved navn.

JHVH vil til evig tid være Israels Elohim

Og jeg vil den dag gjøre en pakt for dem med markens dyr og himmelens fugler og jordens kryp; og bue og sverd og krig vil jeg sønderbryte og utrydde av landet, og jeg vil la dem bo i trygghet. Og jeg vil trolove meg med deg for evig tid; jeg vil trolove meg med deg i rettferdighet og rett, i miskunnhet og barmhjertighet,

og jeg vil trolove meg med deg i trofasthet, og du skal kjenne JHVH.

Og det skal skje på den dag at jeg vil bønnhøre, sier JHVH, jeg vil bønnhøre himmelen, og den skal bønnhøre jorden, og jorden skal bønnhøre kornet og mosten og oljen, og de skal bønnhøre Jisre'el. Og jeg vil plante henne for meg i landet og miskunne meg over Lo-Ruhama, og jeg vil si til Lo-Ammi: Du er mitt folk, og det skal svare: Min Elohim!

JHVH har straffet Israel for frafallet.

Men nå skal de søke JHVH og Messias og vende hjem.

Og JHVH sa til meg: Gå atter bort og elsk en kvinne som er elsket av sin venn og allikevel driver hor, likesom JHVH elsker Israels barn.

Men de vender seg til andre guder og elsker rosinkaker! Da kjøpte jeg meg en slik kvinne for femten shekel sølv og en homer bygg og en letek bygg.

Og jeg sa til henne: I mange dager skal du få sitte alene, uten å drive hor og uten å ha med noen mann å gjøre; og jeg skal bære meg likedan at mot deg. For i mange dager skal Israels barn sitte uten konge og fyrste, uten offer og billedstøtte, uten livkjortel og husguder.

Deretter skal Israels barn vende om og søke JHVH sin Elohim og David sin konge, og bevende skal de søke JHVH og hans gaver i de siste dager.

Hele Israel samlet i sitt land.

Amos 9:9-15

Israel skal rystes ut blant alle folkeslag

For se, jeg byder at Israels ætt skal rystes blant alle folkeslag, likesom en ryster med et sold, og ikke et korn faller til jorden. For mitt sverd skal de dø alle syndere blant mitt folk, de som sier: Ulykken skal ikke nå oss eller komme over oss.

Men Israel skal gjenreises og ta hånd om hedningefolkene som kalles til JHVHs navn

På den dag vil jeg reise opp igjen Davids falne hytte, og jeg vil mure igjen dens revner og reise opp det som er nedbrutt av den, og jeg vil bygge den opp igjen som i fordums dager, så at de får ta i eie det som er igjen av Edom, og alle de hedningefolk som kalles med mitt navn, sier JHVH, han som gjør dette.

Aldri mer skal Israel rykkes opp fra sitt land

Se, dager kommer, sier JHVH, da den som pløyer, skal nå den som høster, og den som trår vindruer, skal nå den som kaster ut sæden, og fjellene skal dryppe av most, og alle haugene skal flyte over.

Og jeg vil gjøre ende på mitt folk Israels fangenskap, og de skal bygge opp igjen de ødelagte byer og bo der og plante vingårder og drikke deres vin og dyrke opp haver og ete deres frukt.

Og jeg vil plante dem i deres land, og de skal aldri mere rykkes opp av sitt land, det som jeg har gitt dem, sier JHVH din Elohim.

LITTERATUR.

1. Aukland Osmund, *Israels Messias*, Kolofon Forlag AS (2010), ISBN 978-82-300-0687-0
2. Aukland Osmund, *Torah, the Word of Yah*, Kolofon Forlag AS (2011), ISBN 978-82-300-0844-7
3. Aukland Osmund, *Torah. Vår tro*, Kolofon Forlag AS (2012), ISBN 978-82-300-0912-3
4. Aukland Osmund, *Torah, Our Faith*, Torarin Books (2012), ISBN 978-82-7525-000-9
5. Bivin D, Blizzard R. B, *Understanding the difficult words of Jesus*, Makor Foundation, Cal. (1983), LCD 83-61850
6. Boman Thorleif, *Europas kultur og den jødiske arv*, Fakkell-bøkene (1972), ISBN 82 05 00484 6

7. Boman Thorleif, *Jødenes Messias - Grekernes Kristus*, Tanum - Norli Oslo, (1981), ISBN 82-518-1468-5
8. Bowman John, *Samaritan Documents*, The Picwick Press, Pittsburg, Pennsylvania, (1977)
9. Brahmde Rolf, *Brahdes Maanetabellar*, Nordanger Forlag (1977), ISBN 82-7051-049-1
10. Burckhardt Jacob, *The Age of Constantine the Great*, Dorset, (1989), ISBN 0-88029-323-3
11. Charles R. H., *The Book of Enoch*, SPCK London, (1982) ISBN 0 281 01261 X
12. Epstein Isidore, *Judaism*, Penguin Books, (1973)
13. ESCA Forlag, *De tolv patriarkers testamenter*, Esca Forlag, (1988), ISBN 82-90729-02-2
14. Gershom Yonassan, *Beyond the Ashes*, A.R.E. Press, Virginia, U.S.A. (1992), CIP 92-31485
15. Gershom Yonassan, *From Ashes to Healing*, A.R.E. Press, Virginia, U.S.A. (1996), CIP 96-17356

16. Gerhardsson Birger, *En bok om nya testamentet*, Liberläromedel Lund og Universitetsforlaget i Oslo, (1979), ISBN 91-40-03111-X
17. Josephus Flavius, *Complete Works*, Kregel Publications, (1960), ISBN 7208 0034 X
18. Knutson Åsmund, *Some Aspects of the Ancient Judaeo-Samaritan Controversy*, Lecture at Oxford 1990, New Samaritan Studies of the Société d'Études Samaritaines, Mandelbaum Publishing, University of Sydney, (1995), ISBN 0 86758 980 9 0 86758 981 7
19. Knutson Åsmund, *Tro*, The Congregation of Yahweh, Nottingham, U.K., (1972)
20. Knutson Åsmund, *Norønnafolket*, Torarin, Helgelandsmoen, (1988)
21. Koch Hal, *Kristendommens opprinnelse*, Søndagsbiblioteket Aschehoug Oslo, (1966)
22. Kossey John A., *The Hebrew Calendar, a Mathematical Introduction*, Ambassador College Press, Pasadena, California, (1971)

23. Lapidé Pinchas, *Er predigte in ihren Synagogen*,
GTB Siebenstern, (1987) ISBN 3-579-01400-5
24. Lapidé Pinchas, *Ist die Bibel richtig übersetzt?*,
GTB Siebenstern, (1986) ISBN 3-579-01415-3
25. Lapidé Pinchas, *Ist das nicht Josephs Sohn?*,
GTB Siebenstern, (1985) ISBN 3-579-01408-0
26. Noack B, *Jubilæerbogen*,
Cammarmeyers Boghandel, (1958), København.
27. Noah Mordecai M, *The Book of Jasher*, New York
(1840)
28. Pettersen Jorunn, *Det Store Bedraget Avslørt*,
Kolofon Forlag AS (2007),
ISBN 978-82-300-0331-2
29. Riskin Shlomo (Rabbi), *The Passover Haggadah*,
Ktav Publishing House, (1983)
ISBN 0-88125-014-7
30. Sanford LaSor William,
The Dead Sea Scrolls and the New Testament,
William B. Eerdmans Publishing Company (1987),
ISBN 0-8028-1114-0

31. Shonfield Hugh, *The Essene Odyssey*,
Element (1993), ISBN 0-9065 40-63-1
32. Shur Nathan, *History of the Samaritans*,
Peter Lang, Frankfurt am Main, (1992)
ISBN 3-631-43642-4
33. Stern D.H, *Complete Jewish Bible*, Jewish
New Testament Publications, Inc, (1998),
LCCCN 98-66344

Jeg fant dine ord.
Og jeg åt dem.
Og dine ord var til fryd for meg
Og til glede for mitt hjerte.
For jeg er kalt med ditt navn,

JHVH

